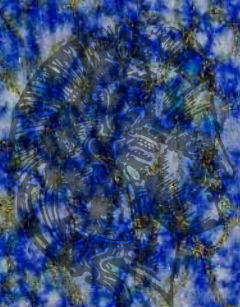
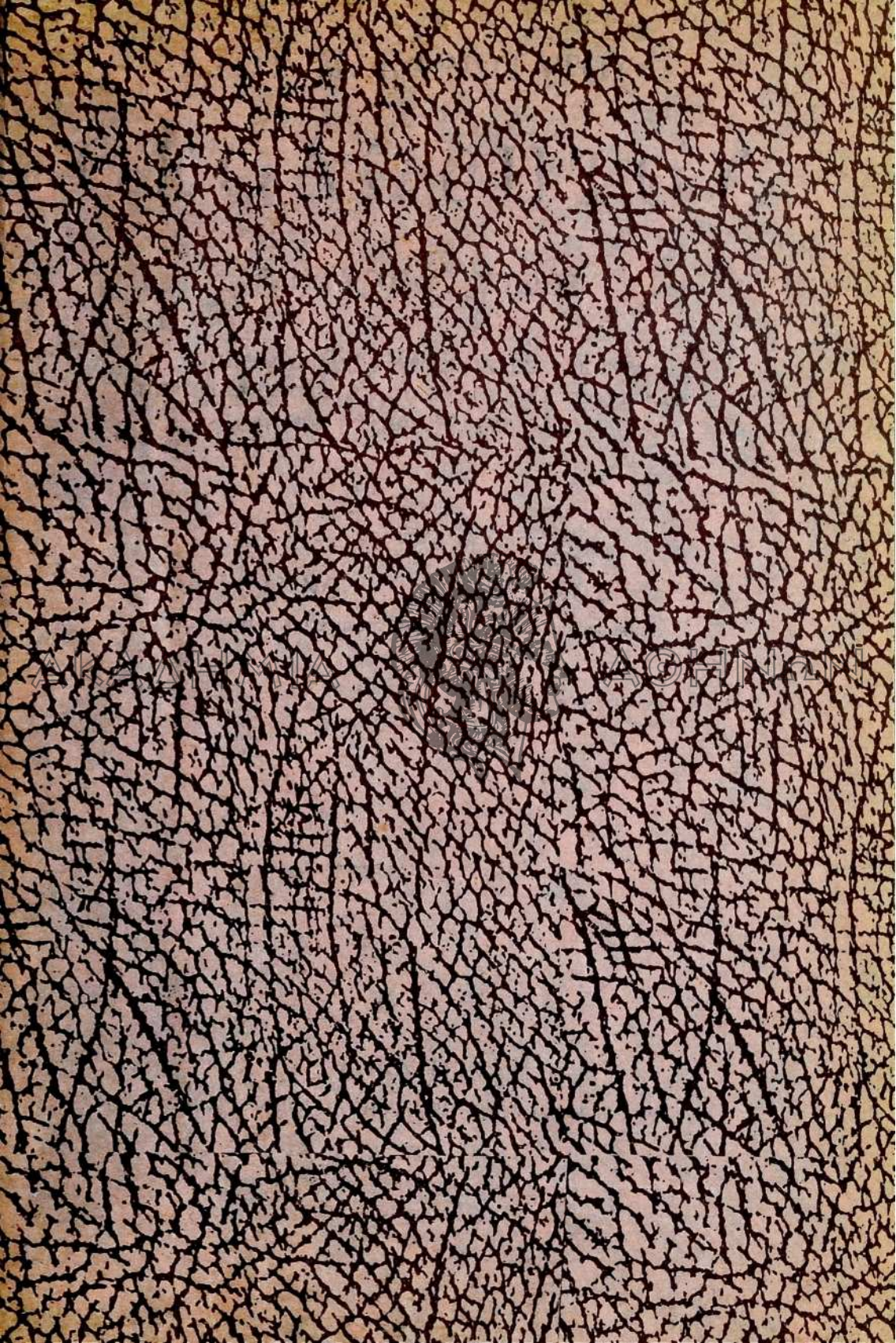

VIA

JOHN

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΔΥΟΙΝ ΔΕΟΥΣΑΙΝ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ
ΕΚ ΠΑΤΜΙΑΚΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ ΤΕΤΧΟΥΣ ΝΥΝ
ΠΡΩΤΟΝ ΤΥΠΟΙΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΑΚΚΕΛΙΩΝΟΣ

ΕΠΗΜΕΛΗΤΟΥ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Συναγάγετα τα περισσείοντα χλάσματα, ἵνα μὴ τι
ἀπολείπῃ. [Ἰωάν. ζ', 12.]

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

ΑΩΠΕ'.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΔΥΟΙΝ ΔΕΟΥΣΑΙΝ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ
ΕΚ ΠΑΤΜΙΑΚΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΝΥΝ
ΠΡΩΤΟΝ ΤΥΠΟΙΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑΙ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΑΚΚΕΛΙΟΥΝΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΟΥ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

«Συναγάγετε τα περιττεύοντα χλάσματα, ἵνα μὴ τι
ἀπολέται.» [Ἰωάν. γ', 12.]

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΗ

ΔΩΠΕ'.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

EX LIBRIS
G. J. ARVANITIDI

BYZANTINI

ΑΡΙΘ. ΕΙΣΑΓΟΓΗΣ

874

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τέταρτον τοῦτ' ἤδη συνεπληρώθη ἔτος, ἐξ οὗπερ ἐποίησάμην λόγον ἐν τῷ περιοδικῷ Ἀθηναίῳ (1) περὶ τῆς γενομένης μοι ἐν Πάτρῳ ἀνευρέσεως χειρογράφου τεύχους ἐκ χαρτοῦ νεστοῦ ὑποκίρρου τῆν χροῶν σχήματος τετάρτου μεγάλου, κατὰ τὴν IB, ἢ μᾶλλον, ὡς ἐκ δευτέρων φροντίδων ἐμαυτὸν ἔπεισα, περὶ τοῦ δευτέρου ἡμισυ τῆς IA ἑκατονταετηρίδος γεγραμμένου, πολλὴν δὲ τὴν λῶβην παθόντος ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τῶν σῆτῶν· τὸ γὰρ πλεῖστον αὐτοῦ τῶν βιβλιοδόρων τούτων ζωϋφίων ἔργον ἐγένετο, κοσκίνου δίκην διατρησάντων αὐτό, οὐκ ὀλίγα δ' εἰσὶ καὶ τὰ παραλελυμένα, συμπεφυρμένα τε καὶ ἐξερρήκηκῶτα φύλλα. Ἀπήρτιζε δὲ τὸ τεῦχος, ὡς ἐν τῷ μνημονευθέντι περιοδικῷ ἔλεγον, Συλλογὴν ἐπιστολῶν σοφῶν τινῶν καὶ ἄλλων λογίων ἀνδρῶν, οὓς καὶ ὀνομαστὶ κατέλεξα αὐτόθι, ἀπὸ τῆς τετάρτης μέχρι τῆς ἐνδεκάτης ἀρχομένης ἑκατονταετηρίδος ἀκμασάντων. Τὸ χειρόγραφον τοίνυν τοῦτο αἰτήσαμένῳ μοι παρὰ τῆς κεκτημένης γεραρᾶς μονῆς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ Θεολόγου Ἰωάννου πρὸς ἐντελῇ

(1) Τόμ. Θ', σελ. 285.

ἐξερεύνησιν συνάρτησίν τε, κατὰ τὸ ἐνόν, καὶ συναρμογὴν τῶν παρα-
 λελυμένων καὶ συμπεφυρμένων, προφρόνως αὕτη ἀπέσταλκεν οὐ πρὸ
 πολλοῦ. Καὶ δὴ ἀπρίξ τοῦ ἔργου ἐπιλαβόμενος κατὰ τὸν μικρὸν τῆς
 σχολῆς μου χρόνον, ἀνεῦρον ἐν αὐτῷ πεντήκοντα καὶ δύο ἐπιστολάς
 τοῦ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμῖς της Ε' ἑκατονταετηρίδος ἐν διδασκάλοις
 τῆς Ἐκκλησίας διαλάμψαντος Θεοδώρητου ἐπισκόπου Κύρου· ὧν
 τέσσαρες μὲν τῶν ἐκδεδομένων εἰσὶν, αἱ δὲ λοιπαὶ τεσσαράκοντα καὶ
 ὀκτὼ ἀνέκδοτοι.

Τὸ ὄνομα Θεοδώρητος, ὡς κατωτέρω δειχθήσεται, γέγραπται διὰ
 τοῦ ἰ ἐν τῷ χειρογράφῳ καὶ αὕτη, κατὰ τοὺς τεχνολογικούς, ἐστὶν
 ἡ ὀρθὴ γράφη. Οὕτως ἐν παλαιῷ χειρῶν τοῦ Ἡεροδωτοῦ ἐν τοῖς Ἐπιπε-
 ρισμοῖς λέγει: «Τὰ διὰ τοῦ τοῦ προπαροξύτονα διὰ τοῦ ἰῶτα γρά-
 φονται· οἶον, Θεοδώριτος, κύριον» (1). Ὡσαύτως καὶ ὁ Χοιροβοσκὸς
 ἐν τῇ Ὀρθογραφίᾳ, καὶ ὁ Τζέτζης (2). Ἀλλὰ καὶ ὁ Εὐστάθιος ταῦτα
 φησί: «Καὶ ὁ Ἐπίκτιτος δὲ τὸ κύριον, κατὰ τοὺς τεχνικούς, καὶ
 ὁ Θεοδώριτος [διὰ τοῦ ἰ διχρόνου κατὰ τὴν παραλήγουσαν γράφε-
 ται]» (3). Ὁ δὲ Σουίδας: «Θεοδώριτος ὄνομα κύριον· Θεοδώρητος
 δέ, διὰ τοῦ ἦ, ἡ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ» (4). Οὕτω δὲ καὶ τὴν Κύρον, ἥτις
 ἦν πρωτεύουσα πόλις τῆς ἐν Συρίᾳ Κυβερνητικῆς χώρας κατὰ τὴν
 ἐπαρχίαν Εὐφρατησίαν, οἱ μὲν διὰ διπλοῦ ῤ γράφουσιν, ὡς Στέφανος,

(1) Σελ. 177. Boisson.

(2) Ἐν Κραμέρου Ἑλλην. Ἀρεκδ. Ὁξων. Τόμ. Β', σελ. 170 καὶ Γ', σελ. 372.

(3) Παρεκβ. εἰς Ἰλ. Β, σελ. 264, 33.

(4) Ἐν λέξει.

Πλίνιος (1), Τάκιτος (2), καὶ δύο τῶν ἐκδεδομένων ἐπιστολῶν (3)· οἱ δὲ πλείους δι' ἐνὸς μόνου, ὡς Δίων ὁ Κόσσιος (4), Πτολεμαῖος (5), Ἱεροκλῆς (6), Γεννάδιος ὁ πρεσβύτερος (7) καὶ Προκόπιος (8), ὃς καὶ ἱστορεῖ περὶ αὐτῆς, ὅτι: «*παρεωραμένην οὖσαν ἀνέδειξεν ὁ Ἰουστινιανὸς πόλιν εὐδαίμονα καὶ λόγον ἀξίαν πολλοῦ, τέλους τε ἀσφαλεία ἐχυρωτάτου καὶ φρουρῶν πλήθει καὶ οἰκοδομῶν δημοσίων μεγέθει, καὶ τῆς ἄλλης κατασκευῆς τῷ ἐς ἅγαν μεγαλοπρεπεῖ*». Ἐμοιγε μέντοι ἀποδεκτὴ μᾶλλον ἔδοξεν ἐν μὲν τῷ Θεοδωρήτου ὀνόματι ἢ διὰ τοῦ ἡ γραφῆ, ἐν δὲ τῷ τῆς πόλεως Κύρου ἢ διὰ τοῦ ἐνὸς ῥ, ἅτε συνηθεστέρα οὖσα παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς συγγραφεῦσιν. ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Περὶ τοῦ βίου τοῦ Θεοπεσίου τοῦτου ἀνδρός, τῶν συγγραμμάτων, τῆς πίστεως, τῶν πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Κύριλλον δογματικῶν αὐτοῦ διαφορῶν κατὰ τὴν ἐν Ἐφέσῳ Γ' οἰκουμένηκῃ Σύνοδον (τῷ 431), κλπ., πολλοὶ τῶν σοφῶν ἐπραγματεύσαντο, οἱ μὲν ἐπιτομώτερον, ὡς ὁ Φαβρίκιος (9), ὁ Καβαχίος (10), ὁ Δουπῆνος (11), ὁ Σχούλτζιος (12),

(1) *Histor. Natur.* V, 13. (2) *Annal.* II, 57.

(3) Ἡ ριδ' καὶ ριε'. Τὸ δ' ἡμέτερον χειρόγραφον ἐν ἐπιστ. ιζ' ἔχει τὸ αὐτὸ ὄνομα δι' ἐνὸς ρ.

(4) Βιβλ. ΟΑ', 22. (5) Βιβλ. Ε', ιε'. § 13. (6) *Συνέκδ. μὴ*.

(7) *De vir. illustr.* cap. 89. (8) *Περὶ τῶν κτισμ.* Ἰουστινιαν. Β', ια'.

(9) Io. Alb. Fabricius *Biblioth. Gr.* τόμ. Ζ', σελ. 429-32, καὶ Η', σελ. 277-309. Harl.

(10) Gul. Cave *Scriptor. ecclesiast. Histor. Liter.* τόμ. Α', σελ. 405.

(11) L. Ell. Dupin *Biblioth. des aut. ecclésiast. etc.*, τόμ. Δ', σελ. 81-188.

(12) I. L. Schulze *Dissert. de vita et script. Theodoretī*, ἐν ἀρχῇ τοῦ Α' τόμου

ὁ Γολδουίτζερος (1), ὁ Φέσλερος (2), καὶ εἴ τις ἄλλος· οἱ δὲ πλατύτερον, ὡς ὁ Οὐδίνος (3), ὁ Τιλλεμόντιος ἐν ἄρθροις πεντήκοντα καὶ ἐνί (4), ὁ Κελλιέρος ἐν ἄρθροις τέσσαρσιν (5), καὶ ὁ ἡμέτερος Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις (6). Τοὺς πάντας ὁμως τούτους ὑπερέβαλεν ὁ καὶ πάντων γεραίτερος ἰησουίτης Ἰωάννης Γαρνιέρος, ἱστορίαν ὅλην ἐν πέντε Διατριβαῖς ἐκθέμενος περὶ αὐτοῦ, τὸν πέμπτον τόμον πληρούσας τῶν κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Migne Θεοδωρήτου Ἀπάντων, ὁγδοηκοστὸν δὲ τέταρτον τῆς Σειρᾶς τῆς Ἑλληνικῆς Πατρολογίας, τῆς δὲ τοῦ Σχουλτζίου τὸ α' τοῦ πέμπτου τόμου μέρος.

Τοῦ Θεοδωρήτου ἡ γέννησις τίθεται μετὰ τοῦ 386 — 93 ἔτους, ἡ δὲ προγενέσις αὐτοῦ εἰς τὴν Κύρου ἐπισκοπὴν μετὰ τοῦ 421 — 23, καὶ ἡ τελευτὴ τῷ 457. Ἰωάννης Μαυρόπουλος ὁ Εὐχαίτων μητροπολίτης, ἀρίγνωτος καὶ ἐκ τῆς ποιηθείσης αὐτῷ Ἀκολουθίας τῶν

σελ. 1-52 τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἐκπονηθείσης ἐκδόσεως τῶν Θεοδωρήτου Ἀπάντων. Halae. 1769-72.

(1) F. W. Goldwitzer *Patrolog. verbund. mit Patristik*, τόμ. Β', σελ. 159-71.

(2) Jos. Fessler *Institution. Patrolog.* τόμ. Β', σελ. 688-705.

(3) Casim. Oudin *De scriptor. ecclesiast. antiq.* τόμ. Α', στήλ. 1051-1134.

(4) Len. De Tillemont *Memoires p. serv. a l'Hist. Ecclésiast.* τόμ. ΙΕ', σελ. 207-340.

(5) D. Remy Ceillier *Hist. Génér. des auteurs sacrés et ecclésiast.* τόμ. ΙΔ', σελ. 32-267.

(6) Ἐν τόμῳ Α', σελ. 1-72 τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης ἐκδόσεως τῶν Θεοδωρήτου Σωζομένων. Ἐν Χάλῃ τῇ Μαγδεβουργικῇ. 1768-75.

Τριῶν Ἱεραρχῶν (1), τοιάδε περὶ τοῦ διαπρεποῦς τούτου ἐκκλησιαστικοῦ διδασκάλου φησὶν ἐν τῷ διὰ στίχων ἱαμβικῶν *ὑπομνήματι* αὐτοῦ εἰς *πίνακας μεγάλους τῶν ἑορτῶν* (2) :

ΜΗ'. *Εἰς τοὺς ἀγίους Πατέρας ἱστορημένους, ἐν οἷς ἦν καὶ Θεοδώρητος.*

Ἀνιστορήσας τοὺς σοφοὺς διδασκάλους,
Καὶ τὸν Θεοδώρητον αὐτοῖς συγγράφω,
Ὡς ἄνδρα θεῖον, ὡς διδασκάλον μέγαν,
Ὡς ἀκράδαντον ὀρθοδοξίας στήλον.
Εἰ δ' ἐκλονήθη μικρόν ἐκ τῆς ταχῆς,
Ἄνθρωπος ἦν, ἄνθρωπος γὰρ κατακτάτης.
Οὐ γὰρ τοσοῦτον δευσεβής ἦν ὁ κλητός,
Ὅσον μετεῖχε τῆς ἐπισκοπικῆς βίας.
Τί γάρ, Κύριλλον πανταχοῦ νικᾷν ἔδει,
Καὶ δογματιστήν ὄντα καὶ λογογράφον;
Ὅμως δὲ τοῦτο καὶ διώρθωται πάλιν.
Τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν μερίστων ποιμένων
Βλέπων τὸν ἄνδρα μηδενὸς λελειμμένον,
Ἐνταῦθα τοῦτοις εἰκότως συνεγγράφω.

(1) Τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀνδρός *Ἐγκώμιον* εἰς τοὺς *Τρεῖς Ἱεράρχας* τέως ἀνέκδοτον ἐκδέδεται ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1852 ὑπὸ τῶν προφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ θεολογικῆς σχολῆς ἐκ χειρογράφου τῆς αὐτοῦ βιβλιοθήκης. Τὸ δ' αὐτὸ εὐρηται καὶ τοῖς χειρογράφοις τῆς Οὐνιδιοβονησίας βιβλιοθήκης (Cod. Theolog. 144. Num. 6. Fol. 217', καὶ τῶν Ἀθωτικῶν μονῶν τῆς Μ. Λαύρας, τοῦ Βατοπεδίου καὶ τοῦ Διονυσίου (Νικοδ. Συναξαρ. λ' Ἰανουαρ. ἐν ὑποσημ.).

(2) Migne *Ἑλλην. Πατρολογ.* τόμ. ΡΚ', σελ. 1161.

Ὁ δὲ πολὺς Εὐγένιος ταῦτα ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ ἱστορεῖ (1): «Θεόδωρος μὲν γὰρ ὁ Μονφουεστίας ἐκεῖνος, ὃν καὶ μυρίων οὐκ ἐλάσσονας βίβλους λόγος ἔχει συγγεγραφέναι, τῆς ἐν ἱεραῖς γραφαῖς αὐτὸν θεοσοφίας τὰ βάθη ἐδίδαξεν ἐπιστημόνως ἀναδιφᾶν· Ἰωάννης δὲ ὁ μέγας, ὁ τὴν γλῶτταν χρυσοῦς, τὰς τῆς εὐγλωττίας αὐτῷ ἀνεστόμου πηγὰς, ἐξ ὧν μετ' οὐ πολὺ τοῖς τῷ δίδει τοῦ λόγου συνεχομένοις ῥέειν ἔμελλεν ἀφθόνως τὰ τῆς διδασκαλίας σωτήρια ῥάματα». Καὶ προΐων: «εἰς τοσοῦτον ἤλασεν εὐκλείας καὶ δόξης, ὥστε τοῖς ἄκροις καὶ πρώτοις τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διαπρεψάντων Πατέρων ἐφάμιλλος κηρυχθῆναι . . . Θεωρίας μὲν οὖν ὕψει, καὶ λόγων κάλλεσι, καὶ σοφίας πλούτῳ τῆς τε καθ' ἡμᾶς καὶ τῆς θύραθεν ἀμυλλὰ φῶς κομῶν καὶ παρὰ πᾶσι μεγαλοδύμενος, οὐ μετὰ πολλοὺς τὰ πρῶτα φέρειν ὁ ἀνὴρ μεμαρτύρηται. Βίου δὲ ἀγνεία καὶ καθαρότητι, καὶ ὁσιότητι τρόπου, καὶ τῇ ἄλλῃ τοῦ πολιτεύματος ἀκριβείᾳ, τῷ τε ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας διαπύρῳ ζήλῳ καὶ τοῖς ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνίσμασιν, οὐ πᾶν ῥᾶδιον εὖρεῖν οἶμαι, ὅτου ἄν τις τοῦτον τάξειε δευτέρον».

Πλὴν δὲ τῶν ἄλλων τοῦ Θεοδωρήτου συγγραμμάτων, ἐσώζοντο ἔτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἱστοριογράφου Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου (1335-41) ἐπιστολαὶ ὑπὲρ τὰς πεντακοσίας, κατὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ τούτου (2). Ἄλλ' ἐν μὲν ταῖς προ-

(1) Τύμ. Α', σελ. 10 καὶ 55 τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης ἐκδόσεως αὐτοῦ.

(2) «Καὶ ἐπιστολαῖς δὲ τούτου ὑπὲρ τὰς πεντακοσίας ἐνέτυχον ἀρίστως καὶ κατὰ λόγον ἑλληνα συντεταγμέναις» [Ἐκκλησ. Ἱστορ. ΙΔ', νδ'].]

τέραις ἐκδόσεσι μόνον ΡΕΓ' φέρονται ἐκδεδομένοι· ὁ δὲ Migne προσέθηκεν ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκδόσει ἐτέρας ΙΗ' (1). Προστιθεμένων δὲ ταύταις καὶ τῶν νῦν ἐκδιδομένων ΜΗ', ἔχομεν ἐν συνόλῳ ἐπιστολάς τοῦ μακαρίου πατρὸς καὶ διδασκάλου ΣΚΘ', τουτέστιν ἑλαττον τοῦ ἡμίσεος τῶν ἐπὶ Ξανθοπούλου σωζομένων. Ἴσως δ' ὁ μέλλον χρόνος ἐκθάψοι ἔκ τινος μοναστηριακοῦ βιβλιοτάφου καὶ τὰς λοιπὰς.

Λείπεται μοι δὲ καὶ περὶ τῶν νῦν ἐκδιδομένων διαλαβεῖν. Αὗται τοίνυν εἰσὶν ἐν τῷ χειρογράφῳ τεταγμέναι μετὰ τὰς Ἀλεξάνδρου τοῦ Νικαίας μητροπολίτου (2), εἰκοσι τὸν ἀριθμὸν οὖσας, οὕτωςτιν ἐπιγραφόμεναι: *Ἐπιστολαὶ τοῦ μακαριωτάτου Θεοδώριτου ἐπισκόπου Κύρου καὶ ἐν τέλει: Τέλος τῶν ἐπιστολῶν Θεοδώριτου ἐπισκόπου Κύρου.* Αἱ δ' ἐπιγραφαὶ αὐτῶν πῇ μὲν εἰσι στοιχηδόν, πῇ δὲ κιονηδόν γεγραμμέναι, κατὰ μῆκος δηλονότι τῆς ᾠας. Ἀτυχῶς μὲν

(1) *Ἑλλ. Πατρολογ.* τόμ. ΠΓ', σελ. 1173-1474.

(2) Ἦκμαζεν οὗτος ἐπὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου (913-59), εἰς ὧν τῶν πρὸς συγκρότησιν φιλοσόφου σχολῆς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου κληθέντων τεσσάρων καθηγητῶν, ἀνατεθείσης τῆς διδασκαλίας τῆς μὲν ῥητορικῆς εἰς αὐτόν τοῦτον, τῆς δὲ φιλοσοφίας εἰς Κωνσταντῖνον τὸν πρωτοσπαθᾶριον καὶ μυστικόν, τῆς δὲ γεωμετρίας εἰς Νικηφόρον τὸν πατρίκιον, τῆς δ' ἀστρονομίας εἰς Γρηγόριον τὸν ἀσηκρήτιν· ὥστε, κατὰ τὸν ταῦτα ἱστοροῦντα ἀνώνυμον, τὸν συγγεγραφότα τὴν Συνέχειαν τῆς Θεοφάνους *Χρονογραφίας* [Γ', 14, σελ. 446. Bonn.] «τὴν πολιτείαν Ῥωμαίων τῇ σοφίᾳ κατεκόσμησεν [ὁ αὐτοκράτωρ δηλ.] καὶ κατεπλούτισεν». Αἱ δ' ἐπιστολαὶ αὐτοῦ ἐπιγράφονται οὕτως: Ἀλεξάνδρου τοῦ γεγονότος μητροπολίτου Νικαίας αἱ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ φυλάττοτος αὐτὸν γραφεῖσαι ἐπιστολαὶ ἀπὸ Μονοβάτων.

τοι ἡ ΚΗ' καὶ ΚΘ' εἰσὶν ἑλλιπείς, ἡ μὲν περὶ τὸ μέσον, ἡ δ' ἐν τῇ ἀρχῇ, ἐνὸς φύλλου, ὡς τεκμαίρομαι, ἐκρυέντος. Καθόλου δ' εἶπεῖν τὸ χειρόγραφόν ἐστιν ἐπιμελῶς τε καὶ προσεκτικῶς γεγραμμένον· ἄλλ' ἐστὶν οὐ διέφυγον τὴν τοῦ ἀντιγραφέως προσοχὴν καὶ τινες πλημμελῶς ἔχουσαι γραφαί, ἃς καὶ παραδείκνυμι ἑκασταχοῦ ἐν τῇ τοῦ μετὰ χεῖρας τεύχους πέζῃ. Ἐπειράθην δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν διαβρωμάτων τῶν σητῶν ἐνιαχοῦ διεφθαρμένα συμπληρῶσαι, ἀστόχως εἴτ' εὐστόχως κρινέτωσαν οἱ περὶ ταῦτα δεινοί. Οὐ μὲν δ' ἀλλὰ καὶ βραχείας τινάς, τὸ γ' ἐπ' ἐμοί, προσέθηκα σημειώσεις ἐν οἷς χωρίοις ἔδοξέ μοι τοῦτο προσῆκον. Ἐπιπλέον δὲ ὑπέδειξα ἐν τέλει καὶ τὰ τῶν τεσσάρων ἐκδοδόμενων ἐπιστολῶν διαφέροντα ἐν τῷ χειρογράφῳ.

Ἐκδόσεις τῶν Θεοδομήτου σωζομένων ἀπάντων ἐγένοντο ἄχρι τοῦδε τέσσαρες, ἥτοι ἡ ὑπὸ Ἰακώβου Σιρμόνδου ἐν Παρισίοις τῷ 1642, τετράτομος· ἡ ἀνωτέρω δηλωθεῖσα ὑπὸ Ἰωάν. Λουδ. Σχουλτζίου ἐν Ἀλῇ τῷ 1769, πεντάτομος· ἡ ἀνωτέρω ὡσαύτως δηλωθεῖσα ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως ἐν Ἀλῇ τῷ 1768, πεντάτομος· καὶ τελευταία ἡ ὑπὸ τοῦ Ι. Π. Μιγνίου ἐν Παρισίοις τῷ 1860, πεντάτομος, τῆς δὲ Σειρᾶς τῆς Ἑλλην. αὐτοῦ Ποτρολογίας τόμ. Π' - ΠΔ'.

Ἀθήναις Ἰανουαρίου θθ' ἐκτοτος αἰπέ'.

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΗΤΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΡΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Α'.

ΒΑΣΙΛΕΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΙΣΑΥΡΙΑΣ (1).

Πολλὰς τῇ σῇ θεοσεβείᾳ πέμπων ἐπιστολὰς ὀλίγας κομίζομαι· τὴν αἰτίαν δὲ ἀγνοῶ· ὅκνω γὰρ ἐγκαλέσαι ῥαστώνην. Ἐγὼ μέντοι δι' ἐκάστου τῶν ἐνθένδε πρὸς ὑμᾶς ἀπαιρόντων ἐπιστέλλειν σπουδάζω, ζημίαν ἡγούμενος τὴν τοιαύτην σιγὴν, καὶ τῶν τῆς ἀγάπης καρπῶν τὸν ἀξιέραστον συλλεγεῖν ἐφιέμενος πλοῦτον. Τεκμηριοῖ δέ μου τὴν γνώμην καὶ ταῦτε τὰ γράμματα· οὐ γὰρ δεξάμενος ἐπιστολὴν τῆς σῆς βασιότητος διὰ τοῦ θεοφιλεστάτου Παύλου τοῦ ἐπισκόπου, καὶ γράφω, καὶ τὴν φιλτάτην ἐμοὶ περιπτύσσομαι κεφαλὴν, καὶ παρακαλῶ ἐν μὲν τοῖς γράμμασιν τῶν ἴσων τυγχάνειν, ἐν δὲ ταῖς προσευχαῖς τῶν μειζόνων. Μεγάλα γὰρ κερδαίνειν μεγαλαυχῶ τῶν ὑμετέρων μεταλαγχάνων εὐχῶν.

Β'.

ΕΥΣΕΒΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΑΓΚΥΡΑΣ (2).

Ἀψευδὴς ἄρα τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἡ ὑπόσχεσις.

(1) Ἐν ταῖς ἐκδόσεσι φέρονται καὶ ἑτεραιδύο πρὸς τοῦτον ἐπιστολαί, ἡ ΠΕ' καὶ ΡΒ'.

(2) Ὡσαύτως φέρονται καὶ πρὸς τοῦτον ἑτεραι δύο ἡ ΠΒ' καὶ ΡΘ'.

Ἵπέσχετο δὲ εἰς ἅπασαν χυθήσεσθαι τὴν οἰκουμένην τὴν τῆς θεογνωσίας διδασκαλίαν· βοᾷ δὲ τὰ πράγματα μαρτυροῦντα τῷ λόγῳ. Οὐ γὰρ μόνον ἔθνη, καὶ πόλεις, καὶ κώμας, καὶ ἀγρούς, καὶ ἐσχατίας ἰθύνουσι τῆς εὐσεβείας οἱ τρόφιμοι, καὶ οἱ τῆς ἱερωσύνης ἡξιωμένοι, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τῶν στρατιωτῶν τὰ τάγματα, ἐν πόλεσι καὶ κώμας διάγοντα, ἀφιερωμένους ἔχει νομέας. Τούτων εἷς ἐστὶ καὶ ὁ εὐλαβέστατος διάκονος Ἀγαπητός· ὃς αὐχεῖ μὲν πόλιν τὴν τῆς ἡμετέρας ἐπαρχίας μητρόπολιν, στρατιωτικὸν δὲ τάγμα ἐτάχθη πρὸς τὰ θεῖα ρυθμίζειν· οὐ δὴ χάριν καὶ νῦν ἐπὶ τὴν Θράκην ἀπῆρεν· ἐκεῖ γὰρ τούτου συμβαίνει διάγειν τὸν ἀριθμόν. Τὴν γὰρ δεσποτικὴν ἐκείνην δέδιεν ἐντολήν· Ὡ ποιμένες, ποιμένες, λέγουσαν, τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε, τὸ καταπεπτωκὸς οὐκ ἀνωρθώσατε, τὸ πεπλανημένον οὐκ ἐπεστρέψατε (1). Αὐτὸς μὲν οὖν τὴν δε τὴν κατηγορίαν δειμαίνων ἐντεῦθεν ἀπῆρεν, ἐμοὶ δὲ προϋξένησε (2) τὸ σφόδρα ποθοῦμενον· ἀξίεραστα δέ μοι τὰ πρὸς τὴν σὴν ἀγιότητα γράμματα. Τοῦτο δέ μοι καὶ πεποίηκε καὶ τρέφει τὸν ἔρωτα, ἢ παρὰ πάντων φερούμενη τῆς σῆς ὑπότητος εὐφημία, ἣν αὔξεσθαι προσεύχομαι καθ' ἑκάστην ἡμέραν εἰς ὑμνωδίαν τοῦ δεσπότη Χριστοῦ καὶ ὡρέλαιαν τῶν αὐτῷ τριποθήτων λαῶν. Ἐμοὶ δὲ μέγιστον ἀγαθὸν τὸ τῆς θείας ἐπὶ τοῖς ἐπταισμένοις φιλανθρωπίας τυχεῖν· ἥς ἀπολαύσαιμι ῥάδιον εἰ προσεύξαιτο, δέσποτα.

Γ'.

ΘΕΟΔΟΤΩ ΚΟΜΗΤΙ.

Ἐγὼ διηνεκῶς τῶν ἐκεῖθεν ἀφικνουμένων διατελῶ πυνθανόμενος, πῶς ἡ σὴ διαίκεται μεγαλοπρέπεια κατὰ τε ψυχὴν κατὰ τε τὸ σωματίον· ἥς πολλὴν ἔχω τὴν φροντίδα, καὶ σφόδρα πολλήν. Θνητὸν γὰρ τοῦτο καὶ ἐπίκνηρον καὶ μόνιμον ἔχον οὐδέν·

(1) Ἰεζεκ. λδ', 2—4.

(2) Τὸ χειρόγρ. : Προϋξένισε.

τό τε γὰρ τῆς νεότητος ἄνθος ὑποῖται καὶ μαραινέται, ἢ τε ὥρα πολλὰς ἔχει μεταβολάς, τὰς μὲν ὑπὸ τοῦ χρόνου, τὰς δὲ ὑπὸ παθημάτων ἐργαζομένας. Οὕτω δὲ αὖ καὶ ἡ ῥώμη δαπανᾶται, καὶ τὴν εὐεξίαν ἀσθένεια διαδέχεται. Τῆς δέ γε ψυχῆς [ἄσ]υλὰ τὰ ἀγαθὰ, καὶ τὸ κάλλος ἀγήρατον καὶ ὁ πλοῦτος, οὔτε συκοφάνταις οὔτε κακούργοις προκείμενος, ἀλλὰ πᾶσαν ὑπερβαίνων ἐπιβουλήν καὶ διαρκῶν εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Τούτου δὲ χάριν ταύτης πέρι διαφερόντως φροντίζων γάννυμαι μανθάνων ὥς μέλει σου τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τοῦ βίου τοῦ [μέ]λλοντος καὶ τῶν τριποθήτων ἐκείνων ὑποσχέσεων, ἃς ὁ Δεσπότης ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς ἐποιήσατο, δώσειν ὑποσχόμενος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, ἃ μήτε ὀφθαλμὸς εἶδε, μήτε οὖς ἤκουσε, μήτε ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη (1). διδάσκων ὥς ὑπὲρ τὰ ὁρώμενα ἐστὶ τὰ προσδοκώμενα· οὗ δὲ ἔνεκεν οἱ κατὰ τὴν ὁσιότητα ταῖς ἐλπίσιν ἐκείναις τρεφόμενοι ὑπερορῶσι μὲν τῶν παρόντων, τὰ δὲ πλεῖστα τῶν ὄντων εἰς ἐκείνην παραπέμπουσι τὴν ζωὴν, ἵν' ἔχωσιν ἀποδημοῦντες ἐφόδιον. Καὶ ἐπειδὴ τὸ φρικτὸν ἐκεῖνο δειμαίνουσι δικαστήριον, οἷόν τινας συνηγόρους μισθοῦνται τοὺς πένητας, ἵνα δι' ἐκείνων τὸν δικαιοκρίτην (2) εἰς ἔλεον ἐφελκῶσινται, καὶ τῇ περὶ τὸν πέλας συμπαιδείᾳ φιланθρωπίαν ὠνήσωνται. Ἐκεῖνα γὰρ μόνα συνεκδημαὶ ταῖς ἐντεῦθεν ἀπαίρουσιν, ἅπερ ἂν ἔτι περιόντες διὰ τῶν δεομένων προπέμψωσι· τῶν δὲ λοιπῶν ἕτεροι γίνονται κύριοι, οὐδαμῶς [ὁ]νῇ[σα]ι τοὺς ἀπελθόντας δυνάμενοι· ὅπερ ἢ σὴ σαφῶς μαθοῦσα μεγαλοπρέπεια εἰς δέον οἰκονομήσει τὸν θεόςδοτον πλοῦτον· Αὐτὸν γὰρ ἀνδρὸς ὁ ἴδιος πλοῦτος, κατὰ τὴν θείαν Γραφὴν (3).

(1) Α' Κορινθ. 6', 9.

(2) Τὸ χειρόγρ. : Δικαιοκρίτην.

(3) Παροιμ. ιγ', 8.

Δ'.

ΑΓΑΘΩΝΙ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ.

Οἱ κερδαίνειν εἰδότες (1) πανταχόθεν τὸ κέρδος συνάγουσι, καὶ μιμοῦνται τὴν μέλισσαν, ἥ[τις] καὶ ἐκ πικρῶν βοτανῶν γλυκυτάτην ἀρυσμένη νοτίδα, τὸ ἡδιστον μέλι τοῖς ἀνθρώποις προσφέρει. Ταύτην ἡ σὴ μιμουμένη εὐλάβεια, καὶ ἐξ ἡμῶν κεκερδηχέναι (2) φησίν. Ἡμεῖς δὲ τῆς μὲν γραφῆς τὸ κέρδος οὐκ ἐπιστάμεθα, τὴν δὲ σὴν ἐπαινοῦμεν θεοσέβειαν, πανταχόθεν ἐμπορίας ἀφορμὰς θηρωμένην, καὶ εὐχόμεθα μέχρι τέλους ὑμᾶς διαδραμεῖν, καὶ τὸ βραβεῖον τῆς νίκης λαβεῖν.

Ε'.

ΦΛΩΡΕΝΤΙΩ ΥΠΑΡΧΩ (3).

Ἄλλως μὲν οὐκ ἂν ἐθαύρησα προσεῖπεῖν διὰ γραμμάτων τὸ ὑμέτερον μέγεθος, καὶ τὴν οἰκείαν εὐτέλειαν μετρεῖν ἐπιστάμενος, καὶ τῆς ὑμετέρας ἐξουσίας τὸν ὄγκον εἰδώς. Ἐπειδὴ δὲ πίστει κοσμούμενοι καὶ ταῖς θεῖαις πεπαιδευμένοι, καταβῆναι τοσοῦτον ἡνέσχασθε, καὶ ἄσημον ἄνδρα καὶ οὐδαμόθεν γνῶριμον ἡξιώσατε τῶν ὑμετέρων (4) γραμμάτων, ἀνεθάρρησα καὶ γὰρ, κατὰ τὴν προφητείαν, ἀρρεῖος σὺν τῷ λέοντι συναυλίζεσθαι (5).

(1) Ἐνταῦθα ὁ ἀντιγραφεὺς παρεπέγραψε κατὰ μῆκος τῆς ὥας: Σημείωσαι ὅλον.

(2) Τὸ χειρόγρ.: *Κεκερδαχέναι*.

(3) Ἔστιν ἴσως ὁ αὐτὸς τῷ ὁμωνύμῳ πατρικίῳ, πρὸς ὃν ἀποτείνεται ἡ ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ΠΘ' ἐπιστολή.

(4) Τὸ χειρόγρ.: *Ἡμετέρων*.

(5) Σκοπεῖτω ἕτερος πόθεν ἡ βῆσις εἴληπται. Ἐμοὶ γὰρ οὐκ ἐξεγένετο ἀνευρεῖν αὐτὴν ἐν τῇ ἀγίᾳ Γραφῇ· ἀλλὰ καὶ ἡ λέξις: *Συναυλίζεσθαι* ἀπαξ μόνον ἀπαντᾷ ἐν ταῖς Σολομώντος *Παροιμίαις* [ιβ', 24]. Ἰσως μέντοι γε μνήμης ἀμαρτίας ἐξήνεγκεν οὕτω τὸ Ἡσαίου: *Καὶ συμβοσκηθήσεται λύκος μετὰ ἀρνός, καὶ πάρδαλις συναναπαύσεται ἐρίφῳ* [ια', 6]. Ἐν τούτῳ δὲ παρεπέγραψεν ὁ ἀντιγραφεὺς κατὰ μῆκος τῆς ὥας: *Σημείωσαι προφητικόν*.

Τούτων δὲ τῶν παραδόξων θαυματουργὸς ὁ τῶν ὅλων δεσπότης Χριστός, ὁ δι' ἀλιέων, καὶ τελωνῶν, καὶ σκυτοτόμων τὸν πλανάμενον εἰς τὴν εὐθεΐαν ποδηγήσας ὁδόν. Διδάσκω τοίνυν τὸ ὑμέτερον μέγεθος, ὡς ἑτέραν μὲν ἡμεῖς ποιμαίνειν ἐνεχει[ρ]ί[σ]θημεν ἐπαρχίαν, ἀδελφικὴν δὲ ὁμῶς εἰσφέρειν δυνάμεθα συμβουλὴν· ὁ δὲ καὶ ποιήσομεν, ἐπειδὴ περ ὑμεῖς ἐκελεύσατε, καὶ τοὺς τῆς ψήφου κυρίους πειρασόμεθα πείσαι εἶξαι τοῖς γράμμασι. Μεμάθηκα γὰρ καὶ γῶ, ὡς ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος Εὐστάθιος εὐλαβεῖα κοσμεῖται καὶ τῆς τοῦ δεσπότη Θεοῦ θεραπείας πολλὴν ποιεῖται φροντίδα.

Γ'.

ΤΙΤῶ ΚΟΜΗΤΙ ΔΟΜΕΣΤΙΚῶ.

Τῶν προσόντων ὑμῖν ἀγαθῶν τὸ πλῆθος, καὶ θερμούς ἡμᾶς ὑμῶν καθίστησιν ἐραστάς, καὶ ἄληστον τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας τὴν μνήμην ἐρχάζεται. Διὸ δὲ παρόντες μὲν, σὴ συνεχεῖ θεραπείομεν θεῶ τὸν πόθον, ἀπόντες δὲ, γράμμασιν ἑαυτοὺς ψυχαγωγεῖν σπουδάζομεν. Καὶ εἴη ταῖς τῶν ἁγίων εὐχαῖς ἐπὶ πλεῖστον ὑμᾶς ἀρετῆς ἀφικέσθαι (1), καὶ εἰς τὸ ἀκρότατον ἀναβῆναι τῶν ἀγαθῶν, ἵνα τοῖς ὑμετέροις κατορθώμασιν ἅπαντες οἱ τὰ θεῶ φρονοῦντες ὠραΐζωνται. Μέγα γὰρ ἀληθῶς εἰς εὐφημίαν (2) ἐν ζώνῃ, καὶ χλ[αν]ίδι, καὶ ἐξουσίᾳ τοσαύτῃ εὐσέβεια, καὶ πραότης, καὶ καλοκαγαθία, καὶ ἡ τοῦ δικαίου τιμή.

Ζ'.

ΛΕΡΙῶ ΣΟΦΙΣΤῇ (3).

Σὺ μὲν, ὦ ἄριστε, συγγινόμενος αἰεὶ, τὴν ἐκ ῥητορικῆς καὶ

(1) Γραπτ. ἴσως : Ἐφικέσθαι.

(2) Κάνταῦθα παρεπέγραψεν ὁ αὐτός : Σημείωσαι ὅλον.

(3) Πρὸς τοῦτον φέρονται ἐν ταῖς ἐκδόσεσι καὶ ἑτέραι δύο ἐπιστολαί, ἡ Α' καὶ Εζ'.

φιλοσοφίας πεπονημένην πανδαισίαν προσφέρεις καὶ τῆς Ἀθίδος μελίττης χαριεστέραν, ὑφαίνων τὰ τοῦ λόγου κηρία, καὶ γλυκύτερα νάματα ἐνιείς, ἐστιᾶν ἡμᾶς εἴωθας φιλοτίμως. Ἡμεῖς δὲ λόγων πενία συζῶντες, καὶ τὴν σὴν εὐωδίαν ἀμείψασθαι ποθοῦντες, τὸν ἄριστόν σοι καρπὸν τῆς πατρίδος πεπόμφαμεν, ὃν κλήματα μὲν ἀμπέλων τίκτει, ταῖς ἀπὸ τῶν νεφῶν ἀρδεΐαις τρεφόμενα, χρόνος δὲ καὶ γῆρας ποιεῖ τιμιώτατόν τε καὶ ἡδιστον, προσηνῇ τε καὶ πρᾶον, καὶ ταῖς τῶν πινόντων κεφαλαῖς οὐ μαχόμενον· πρὸς δὲ τῇ εὐοσμῷ καὶ τῇ τῆς γεύσεως ἡδονῇ, καὶ τὸ στόμα τῆς γαστρὸς θεραπεῦσαι δυνάμενον. Ἴνα δὲ μὴ φθόνος τῷ κάλλει τοῦ δώρου λυμῆνηται, συμπεπόμφαμεν ἄρτους, τοῦ ἄστεως τὴν ἐρημίαν δηλοῦντας. Λύσεις δὲ σὺ τοῦτο τῆς πατρίδος τὸ ὄνειδος, ἄρτων αὐτῇ δημιουργὸν ἀποστεΐλας.

ΕΥΛΛΙΩ, ΓΕΡΜΑΝΩ, ΠΡΩΤΕΙ, ΠΟΛΙΤΕΥΟΜΕΝΟΙΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΖΕΥΓΜΑΤΟΣ (1).

ΑΘΗΝΩΝ

Φήμη τις διαδραμοῦσα[τε καὶ διό]ᾶσα πρᾶγμα τολμᾶσθαι παρ' ὑμῖν, καὶ ὑμῶν ἀνάξιον, καὶ τῆς εὐσεβείας ἀλλότριον, σφόδρα ἡμᾶς ἠνίασε. Πῶς γὰρ οὐκ ἐμέλλομεν ἀλγήσειν, τηλικούτον μῦθος (2) μαθόντες ἐγχειρούμενον παρ' ἀνδρῶν ἐξ ἀρχιερέων φύντων, ἐν εὐσεβείᾳ δὲ τεθραμμένων, καὶ ταύτην ἔτι καὶ νῦν ἔχειν ὑπισχνουμένων; Καὶ γένοιτο μὲν εἶναι τὴν φήμην ψευδῆ· εἰ δ' ἄρ' ἀληθὲς φανείη, θρήνων ἄξια τῷ ὄντι καὶ ὀδυρμῶν τὰ τολμώμενα. Φησὶ γάρ, τοὺς μὲν ἐξ ὑμῶν τὰς θυγατέρας τοῖς ἀδελφιδοῖς κατεγγυῆσαι, τοὺς δὲ θεῖους ὄντας τῶν ἀδελφιδῶν ἐλέσθαι τὸν γάμον. Τοῦτο δὲ οὐ μόνον τοῖς θεοῖς ἀλλὰ καὶ τοῖς

(1) Πόλις ἦν τῆς ἐν Συρίᾳ Κυβερηστικῆς χώρας τὸ Ζεῦγμα ἐν τῇ δεξιᾷ τοῦ Εὐφράτου ὄχθῃ κειμένη, πλησίον τῶν Σαμοσάτων. [Ἰδε Στράβ. ΙΓ', σελ. 746-51, Πτολεμ. Ε', ιε'. §. 14, καὶ Στέφ. Βυζ. ἐν λ.].

(2) Τὸ χειρόγρ. : Μῦθος, ὅπως καὶ κατωτέρω.

ἀνθρωπίνους ἀπηγόρευται νόμοις· βδελυρὸν (1) γὰρ καὶ θεομισῆς καὶ ἀκοῆς ἀλλότριον εὐσεβοῦς. Ἄλλ' ἴσως βασιλικοῖς γράμμασιν οἱ γαμοῦντες, τῆς παρανομίας ταύτης ἀπαλλαγὴν σφίσιν αὐτοῖς πραγματεύσονται· ἀλλ' εἰδέναι χρή σαφῶς, ὡς οἱ βασιλεύοντες, καὶ πορφυρίδι λαμπρύνονται καὶ τῆς οἰκουμένης τὰ σκήπτρα κατέχουσι, παύειν μὲν τὰς κατὰ τόνδε τὸν βίον δύνανται τιμωρίας, αὐτὰς δὲ λύειν τὰς ἀμαρτίας, καὶ τῶν πλημμελημάτων ἐλευθεροῦν τοὺς ἐπταικότας οὐ δύνανται. Ὡς τε καὶ μυριάκις γράμμασι βασιλικοῖς ὁ παρανομήσας τῆς κατηγορίας ἀπηλλάγη, ἔχει τὴν τῆς ἀμα[ρτίας] κηλῖδα, καὶ τῷ δικαίῳ κριτῇ τὰς εὐθύνας ὑφέξει. Σκοπήσατε τοίνυν ἡλίκον ἐστὶ ταῖς τοῦ συνειδότος ἀκίσιν διὰ βίου κεντεῖσθαι· οὐδὲ γὰρ ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ τὸ παρανόμημα τολμηθήσεται, ἀλλὰ διὰ πάσης τῆς τῶν γαμούντων ζωῆς τὸ μῦσος ὁδεύσει. Ἐξετάσατε τοίνυν παρ' ὑμῖν αὐτοῖς καὶ τὴν τοῦ γένους ποιότητα, ὅτι ταυτόν ἐστι θεὸς πατρί, καὶ ἀδελφι[δῆ] θυγατρί. Περσῶν τὸ ταῦτα τολμᾶν, οὐ Ῥωμαίων τῶν τῆς εὐσεβείας τροφίμων. Ἡγοῦμαι δὲ τοὺς ταῦτα νομοθετήσαντας, μηδὲ τροφίμους γενέσθαι τῆς εὐσεβείας, ἀλλ' ἐν δεισιδαιμονίᾳ τέως διάγοντας ταῦτα διαγορεῦσαι. **Εὐθυμήθητε** τοίνυν τῆς ἀτοπίας τὸ μέγεθος· τῶν γὰρ εὐσεβῶν ταῦτα νομοθετησάντων, καὶ τοῖς θεοῖς νόμοις συνωδᾷ (2) τεθεικότων, χριστιανούς παραβῆναι οὐδεμίαν ἀσεβείας ὑπερβολὴν καταλήψει. Παρακαλῶ τοίνυν τὴν ὑμετέραν ἀγχίνουσαν αἰδεσθῆναι τὸν νομοθέτην, καὶ τὸν δίκαιον φοβηθῆναι κριτὴν, καὶ μὴ γενέσθαι κακὸν τοῖς ἄλλοις παράδειγμα, μηδὲ τὴν τῆς παρανομίας θύραν ἀνοῖξαι τοῖς φιληδόνοις, μὴ προτιμῆσαι τὸ ἡδὺ τοῦ συμφέροντος. Εὐρήσετε γὰρ καὶ ὑμεῖς γαμβροὺς τῆς συγγενείας ἀξίους, καὶ ὑμεῖς κόρας κοσμησάμενας, ἀλλ' οὐ κηλίδων ἐμπλήσαι τὰς ὑ[μετέρα]ς παστάδας. Οὐκ ἐπέλιπον οὔτε ἄνδρες οὔτε γυναῖκες, ἵνα τὴν σπάνιν ἀντ' ἀπολογίας προβάλλησθε, μηδεμιᾶς τοιαύτης ἀφορμῆς προκειμένης. Ποίοις ὀφθαλμοῖς εἰς οὐ-

(1) Ὡσαύτ.: Βδελλυρὸν.

(2) Τὸ χειρόγρ.: Συνωδᾷ.

ρανὸν ἀναβλέψετε; Ποίαις δὲ γλώτταις τὸν ὑβρισθέντα νομοθέτην αἰτήσετε δοῦναι τῷ γάμῳ τὸν τῶν παίδων καρπὸν; Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια παρ' ὑμῖν αὐτοῖς λογισάμενοι, καὶ ὡς παρὰ πατρός τὴν συμβουλὴν δεξάμενοι, παύσασθε μὲν ἐκείνης τῆς πονηρᾶς ἐγχειρήσεως, τῇ φυλακῇ δὲ τῶν νόμων τὸν γάμον τιμήσατε, καὶ ὑμῖν αὐτοῖς σωτηρίαν διὰ τῆς εὐπειθείας, καὶ ἡμῖν εὐθυμίαν τοῖς συμβουλευσασι πραγματεύσασθε.

Θ'.

ΤΟΙΣ ΑΥΤΟΙΣ.

Οἱ τὸν πατρῶον κλῆρον διαδεχόμενοι οὐ στέργουσι τοῖς δοθεῖσιν, ἀλλὰ αὔξειν αὐτὰ σπουδάζουσι. Ταύτην δὲ δεῖ τὴν σπουδὴν εἰς τὰ πνευματικὰ μεταθεῖναι, καὶ τὴν προγονικὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν περὶ τοὺς πτωχοὺς φιλοτιμίαν μυριοπλάσιον ποιεῖν. Ἐγὼ τὴν ὑμετέραν εὐγένειαν παρακαλῶ ἐκεῖνα δοῦναι τῇ παρ' ἡμῶν ἀγίᾳ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ, ὡς ὁ ὑμέτερος κατακτελέσκει πάππος, καὶ ἄσβεστον αὐτοῦ φυλάξει τὴν μνήμην. Τοῦτο δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις κτήμασι προξενήσει τὴν εὐλογίαν. Σκοπήσατε δέ, ὡς εἴ τις τὸ ἅπαξ ἀφιερωθὲν Θεῷ καὶ ἀνάθημα γεγεννημένον ὑφέλοιτο, ἱεροσυλία τὸ πρᾶγμα σ[α]φ[ῶς];, καὶ κτητόρων οὐ χρήζει. Ὁμολογοῦσι γὰρ τοῦθ' οὕτως οἱ τολμῶντες, ὑπὸ τοῦ συνειδότος ἀναγκαζόμενοι. Ὑμᾶς δὲ μὴ γένοιτο τοῦθ' ὑπομεῖναι ποτε, ἀλλ' εἴη τὰς προγονικὰς εὐλογίας διπλασιάζειν, καὶ διπλᾶ ἀνθ' ἀπλῶν προσφέρειν τὰ δῶρα τῷ Θεῷ.

Ι'.

ΛΕΡΙΩ ΣΟΦΙΣΤῃ.

Ἄδικεῖς, ὦ ἄριστε, μὴδ' ὅσον: ἄκροις δακτύλοις, τὸ δὴ λε-

γόμενον (1), τῆς σῆς ἡμᾶς παιδεύσεως ἀπογεύων, ἀλλὰ περιο-
ρῶν διψῶντας, καὶ τὰς τῶν λόγων κρύπτων πηγὰς· καὶ δεόν τοῖς
ἀγνοοῦσι προτιθέναι τὰ νάματα, οὐδὲ τοὺς γνωρίμους τούτων
ἐᾶς ἀπολαύειν. Καὶ μὴν ὁ πλοῦτος κρυπτόμενος ἄχρηστός ἐστι
τοῖς κεκτημένοις, φαινόμενος δὲ λαμπροὺς τούτους ἀποφαίνει
καὶ περιβλέπτους. Φασὶ δὲ καὶ τὰ φρέατα μὴ ἐξαντλούμενα ἀπο-
κναίειν τοὺς χρωμένους, ἐξαντλούμενα δὲ ἡδίω καὶ καθαρώτερα
παρέχειν τὰ νάματα. Ἴδιον δὲ καὶ τῆς τέχνης, ἣν τοῖς νέοις
προσφέρεις, οὐχ ἡ Πυθαγόρου σιγή, ἀλλὰ στωμυλία καὶ λόγοι
χειμάρρου δίκην φερόμενοι. Εἰ δὲ σιγᾶς πρὸς μόνους ἡμᾶς, εἰπέ
καὶ τῆς σιγῆς τὴν αἰτίαν, ἐν' ἐλέγχωμεν οὐ δικαίως σιγῶντα.

ΙΑ'.

ΤΙΤῳ ΚΟΜΗΤΙ.

Πολλοὺς μὲν ἔχει πολεμίους τὸ δίκαιον· ἡ γὰρ ἀντίπαλος
ἀδικία τοὺς οἰκείους ἀπλῆζει κατὰ τοῦτου τρωφίμους, ἡττάται
δὲ ὅμως καὶ πολλοὺς ἔχουσα τοὺς ὑπηρετοὺς, τῶν τῆς δικαιο-
σύνης ἐραστῶν προθύμως ὑπὲρ αὐτῆς ἀ[θ]λούντων, καὶ ῥᾶστα
σκεδ[αννύν]των τοὺς ἀντιπάλους. Εἰς δὲ τῶν οὕτω λαμπρῶς
ἀγωνιζομένων ὑπάρχεις, ὦ ἄριστε· καὶ τούτου μάρτυρες οἱ τῶν
παντοδαπῶν τῆς ἀδικίας μηχανημάτων διὰ τῆς σῆς ἀπαλλα-
γέντες ἐπικουρίας. Οὕτως ἀριστεῦσαι καὶ νῦν τὴν μεγαλοπρέ-
πειάν σου παρακαλῶ, καὶ τῷ κυρίῳ Παλλαδίῳ τῷ φιλοσόφῳ
ἐπαμῦναι σπουδαίως, ὑπὸ βαρβάρων τινων, ὡς φησιν, ἀδικου-
μένῳ· συκοφαντίαις γὰρ βάλλοντες τὸν εἰς βοήθειαν αὐτῷ δο-
θέντα στρατιώτην, ἀγώγιμον εἰς ἐκεῖνο τὸ δικαστήριον γενέσθαι
παρεσκεύασαν. Ἐνταῦθα τῶν ἀκλινῶν ὑμῶν ζυγῶν καὶ τῆς
ἀδεκάστου ψήφου δεόμεθα, ἵνα τὸν μὲν πάσης αἰδοῦς ἀξιώτατον
φιλόσοφον τυχεῖν τῶν δικαίων κελεύσητε, τῷ δὲ συκοφαντου-

(1) Παροιμία ἐπὶ τῶν οὐκ ἀκριβῶς ἐξησκημένων [Ζηνόδ. Α', 61].

μένω στρατιώτῃ θάρσος παράσχητε, ὅπως τὰ γεγενημένα διδάξας, ψευδῇ δείξῃ τὴν τολμηθεῖσαν κατηγορίαν.

IB'.

ΠΑΛΛΑΔΙΩ ΦΙΛΟΣΟΦΩ.

Οὐκ ἀπεικότως, ὦ ἄριστε, τὴν πικρὰν ταύτην καὶ ἀνιαρὰν δυσχεραίνεις ζωὴν· πολλῶν γὰρ καὶ παντοδαπῶν πλήρης ὁ βίος κακῶν, ὀλίγοι δὲ λίαν εἰσὶν ἀρετῆς φροντισταὶ καὶ φιλοσοφίας ἐρασταί· τὸ δὲ πλεῖστον τοῦ γένους τὴν ἀκοσμίαν ἠγάπησεν, οὐχ ἥκιστα δὲ ὁ παρῶν καιρὸς φορὰν ἤνεγκε πονηρῶν ἀνθρώπων, πᾶν εἶδος κακίας ἀδεῶς μετιόντων, καὶ οὔτε αἰδῶς, οὔτε τῶν νόμων τὸ δέος, οὔθ' ἢ τῶν μελλόντων ἐλπίς ἱκανὰ κωλύσαι (1) τῆς κακίας τὴν ῥύμην, καὶ οὐδὲ συσχιάζουσι νῦν ὡς πάλαι τὰ πλημμελούμενα, ἀλλ' ἀναιδεῖα τὴν ἀδικίαν ὀπλίζουσι, καὶ παρρησίαν τὴν ἀναισχυντίαν προσαγορεύουσι. Καὶ ὁ μὲν λωποδύτης τὸ φωραθῆναι δειμαίνει, ὁ δὲ πλεονέκτης προφανῶς λωποδυτεῖ, καὶ τοιχωρυγεῖ (2), καὶ τὰ τοῦ πέλας ἀφαιρεῖται, καὶ οἰκεῖα καλεῖ τὰ μηδαμόθεν (3) προσήκοντα. Διὰ ταῦτα κἀγὼ ἀνιώμαι, καὶ θάνατον ἱμείρομαι, καὶ τῆς παρούσης ἀπαλλαγῆναι γλίσχομαι βιοτῆς· στέργω δὲ ὅμως τὰ τῷ Θεῷ δοκοῦντα, καὶ τῶν σοφῶν αὐτοῦ πεδαλίων ἀγαπῶ τὰ κινήματα, καὶ φέρομαι ἢ (4) ἂν φέρῃ. Παρακαλῶ δὲ καὶ σὲ γενναίως φέρειν τὰ λυπηρὰ, καὶ μεμνησθαι τῶν τοῦ Δημοσθένους ῥημάτων· Δεῖ γάρ, φησί (5), τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασι τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δὲ ἅ ἂν ὁ Θεὸς διδῷ

(1) Τὸ χειρόγρ.: Κωλύσαι.

(2) Ὡσαύτ.: Τοιχωρυγεῖ.

(3) Ἵσως ἐξέπεσεν ἐντεῦθεν ἡ λέξις: Αὐτῷ.

(4) Τὸ χειρόγρ.: ἢ.

(5) Περὶ τοῦ στεφ. §. 97.

γενναίως. Τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Θουκυδίδης πρὸ τούτου συνέγραψε: Φέρειν γάρ, φησί (1), τά τε δαιμόνια ἀναγκαίως, τά τε ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνδρείως. Ταῦτα τῆς σῆς, ὦ ἄριστε, γλώττης προσφέρειν. Ἡμεῖς δὲ τοῖς τῶν ἀλλιέων συγγράμμασιν ἐντραφέντες, ἅ παρ' (2) ἐκείνων μεμαθήκαμεν δυνάμεθα φθέγγεσθαι. Λόγοι δὲ εἰσιν, εὐτελὲς μὲν τὸ ἔλутρον ἔχοντες, ἀπ[όρρητον;] δὲ καὶ μυστικὸν τῶν νοημάτων τὸν θησαυρόν. Τὴν πρὸς τὸν μεγαλοπρεπέστατον στρατηγὸν ποιήσας ἐπιστολὴν πέπομφα τῇ σῇ παιδεύσει.

II'.

ΟΛΥΜΠΙΩ ΓΕΡΜΑΝΙΚΩ.

Εἰ μή σου τῷ κάλλει τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ δόγματος ἐλυμήνατο πρόληψις, καὶ τὸ ὀπτικὸν τοῦ εὐθέος παρατρέψασα ἐτέρωσε πεποίηκε φέρεσθαι, πασῶν ἀρίστην τῶν ἐν βίῳ ἀναστρεφόμενων ἔφην ἂν τεθεῶσθαι. Οὕτως εἶλέ με τῶν πάντων ἡθῶν ἡ γλυκύτης.

Ἀλλ' ἄχθομαι, καὶ λίαν ἄχθομαι τηλικαύτην ἀρετὴν κεφαλῆς δεομένην ὁρῶν, καὶ τοσοῦτον κάλλος οἰκοδομίας ἐπὶ σφαλερᾷ κρηπίδος θεώμενος κείμενον. Εὐφρανον τοιγαροῦν ἡμᾶς, ὦ θαυμάσιε, καὶ μεγίστην ἡμῖν σχεδιάσον ἐορτήν, τὴν τῆς ὑποβάθρας ἐναλλαγὴν ποιησάμενος, καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ψεύδους ἀνταλλαξάμενος, καὶ τῶν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμῶν τὴν εὐθύτητα κατάρτισον, καθαρότητα προσλαβών. Ἑρμῆν δὲ καὶ Μούσας, οὓς τοῖς γράμμασιν ἐντέθεικας σὺν Εὐνομίῃ, πόρρῳ που ἥτων ἱερῶν ἐξόρισον λόγων. Οὐ γὰρ πρέπει γλώσσαις εὐσεβεῖν δεδιδασμέναις δαιμόνων προσφέρειν λαοπλάνων ὀνόματα. Τίς γάρ, φησὶν ὁ ἱερός Ἀπόστολος (3), συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαν; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετ' ἀπίστου; ἢ τίς συγκατάθεσις τοῦ Θεοῦ μετὰ

(1) Β:6λ. Β', ξδ'. Τὰς δ' αὐτάς τοῦ Θουκυδίδου καὶ Δημοσθένους χρήσεις ἐξήνεγκε κἀν τῇ ΚΑ' τῶν ἐκδεδομένων ἐπιστολῶν.

(2) Τὸ χειρόγρ.: Ἀπερ.

(3) Β' Κορινθ. ζ', 15-16.

ειδώλων; Ταῦτα κηδόμενος γράφω, καὶ τὴν σὴν, ὦ φίλη μοι κεφαλὴ, διψῶν τελειότητα.

ΙΔ'.

ΕΙΡΗΝΑΙΩ ΚΟΜΗΤΙ.

Ἐβουκόλησέ με πρώην, τὴν παρουσίαν τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας μηνύσας ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιδιάκονος, καὶ τὴν ψυχὴν ἐπλήρωσεν ἡδονῆς, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ἐπτέρωσε, καὶ τὰς ὁδοὺς καραδοκεῖν παρεσκεύασε, καὶ τοῦτο μὲν νύκτωρ ὀνειροπολεῖν, τοῦτο δὲ μεθ' ἡμέραν φαντάζεσθαι. Οὕτω πᾶσαν τὴν ἀγίαν τεσσαρακοστὴν διετέλεσα, τῆς σῆς προσδοκῶν ἀπολαύσεσθαι συνουσίας· ἀλλὰ τῶν ἐλπίδων ἐψεύσθην, καὶ ὥς ἐν ὀνείρῳ τῆς εὐφροσύνης ἀπέλαυσα. Οὐκ ἂν οὖν αὐτῷ μέμφομαι· κἂν τούτῳ γάρ μοι μέγαλα κεχάρισται. Ἐμοὶ γὰρ μεγίστην φέρεις παραψυχὴν καὶ ὄναρ φερόμενος, ἢ πού γε δὴ μεθ' ἡμέραν φανταζόμενος. Μαθεῖν δὲ ὅλως βούλομαι παρὰ τίνος ἡπάτημαι, οὐχ ἵνα δίκας εἰσπράξωμαι τὸν ἀπατήσαντα, ἀλλ' ἵνα χάριν ὁμολογήσω· οὐ μικρὰ γὰρ ἐκ τῆς ἀπάτης κεκέρδηκα. Εἰ δέ σοι δοκεῖ καὶ τὴν ἀλήθειαν τοῖς εὐαγγελισταῖς ἐκείνοις χάρισσασθαι, καὶ μή τι τῶν ἀναγκαιοτέρων κωλύει, χάρισαι μὲν σαυτῷ τῶν ἀγίων τὴν εὐλογίαν, ἐμοὶ δὲ τὴν σὴν συνουσίαν, ἣν ἐρασμιωτάτην πάντων ὑπολαμβάνω.

ΙΕ'.

ΠΡΟΚΛῶ ΕΠΙΣΚΟΠῶ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (1).

Ἡμεῖς μὲν σμικρὰς καὶ λίαν ἐρήμους πολίχνας οἰκοῦντες, καὶ αὐτὴν πολλάκις τὴν ζωὴν δυσχεραίνομεν, ὑπὸ τῶν προσιόντων καὶ τινος ἐπικουρίας δεομένων ἀποκναιόμενοι· ἡ δὲ ὑμετέρα ἀγιότης πόλιν οἰκοῦσα, μᾶλλον δὲ πέλαγος ἀ[νθρώπω;]ν ἔχουσιν [καὶ οἴκου;] μένην, καὶ ποταμῶν δίκην τοὺς ἀπανταχόθεν

(1) Φέρεται καὶ ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ἑτέρα πρὸς τοῦτον ἐπιστολή, ἡ ΜΖ'.

προσρέοντας εἰςδεχομένην, οὐ μόνον ἐκείνων προμήθειαν ποιεῖται, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ πᾶσαν τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην· καὶ τις γραμμάτων πρὸς τινα δεηθῇ, οὐδὲ ἀπλῶς οὕτως, ὡς ἐν ὄχλῳ πραγμάτων ὄντες, ἐπιστέλλειν ἀνέχεσθε (1), οὐ γνησίως μὲν, οὐ γλαφυρῶς δὲ οὐδὲ ἀκριβῶς, ἀλλὰ πάντα ὁμοῦ συντρέχει τοῖς γράμμασι, καὶ κάλλος ὀνομάτων, καὶ πλήθος νοημάτων, καὶ τάξεως ἀρμονία, καὶ τιμὴ τρέφουσα τοὺς δεχομένους τὰ γράμματα, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀπάντων τὸ κάλλιστον, ἢ ἐπανθοῦσα τοῖς λόγοις τοῦ φρονήματος μετριότης. Τοιαύτας δεχόμενοι τῆς ὑμετέρας ἀγιωσύνης ἐπιστολάς, λίαν θαυμάζομεν τὴν ἀποστολικὴν ὑμῶν διάνοιαν, καὶ ὀρώμεν ὑμῖν ἀρμόττουσαν τὴν θεσπεσίαν ἐκείνην φωνήν (2): Ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτνται. Οὐ στενοχωρεῖσθε (3) ἐν ἡμῖν. Οὐ δὴ χάριν τὸν τῶν ὅλων Θεὸν ἱκετεύομεν ἐπὶ πλεῖστον ὑμῶν τὴν ἀγιωσύνην ταῦτα κινεῖν τὰ πηδάλια, ἵν' ἐξ οὐρίων τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας ὁδεύῃ. Τὸν μὲν λαμπρότατον καὶ πιστότατον τριβοῦνον Ναυκρατιανὸν ἀγαπῶμεν καὶ διὰ τὴν τῶν ἡθῶν αὐτοῦ καλοκάγαθίαν, καὶ τὴν πολλὴν ἡμερότητα. Δεξάμενος δὲ τῆς σῆς ἀγιωσύνης τὰ γράμματα διπλῶς τὸν ἄνδρα καὶ φιλῶ, καὶ ἀγαπῶ, καὶ γεραίρῶ.

ΙΓ'.

ΝΟΜΩ ΥΠΑΤΩ (4).

Διχῇ μοι μερίζει τὴν γνώμην ἢ περὶ τοῦ γράψαι τῷ ὑμετέρῳ μεγέθει βουλή. Τῶν μὲν γὰρ ὑμετέρων φρενῶν εἰδὼς ἐξηρημένα τὰ πράγματα, καὶ τὰς κοινὰς ὑμῖν ἐπηρτημένας φροντίδας ὀρῶν, ἄμεινον ἡγοῦμαι σιγᾶν. Τὸ εὐρὺ δὲ πάλιν καὶ πολυχώρητον τῆς ὑμετέρας ἐπιστάμενος διανοίας, σιωπᾶν οὐκ ἀνέχο-

(1) Τὸ χειρόγρ.: Ἀρέχεσθαι.

(2) Β' Κορινθ. 5', 11-12.

(3) Τὸ χειρόγρ.: Στενοχωρεῖσθαι.

(4) Πρὸς τοῦτον ἀποτείνονται καὶ αἱ ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ἕτεραι τρεῖς ἐπιστολαί, ἡ ΝΗ', ΠΑ' καὶ ΠΓ'.

μαι, δεδιὼς μὴ ῥαστώνης ὀφλήσω γραφήν. Κεντεῖ δέ με καὶ πόθος, ὃν ἡ βραχεῖα γεῦσις τῆς ὑμετέρας ἐνεποίησε θέας. Ἐμφορηθῆναι γάρ με ταύτης ἐστέρησε τῆς τρισμακαρίας ἐκείνης κεφαλῆς ἡ νόσος· οὗ δὴ χάριν ἐπινοῶ μοι φάρμακον ψυχαγωγίας τὰ γράμματα. Τὸν δὲ τῶν ὄλων ἱκετεύω Δεσπότην ἰθύνειν ὑμῶν τὸν βίον καὶ φέρειν ἐξ οὐρίων ἀεὶ, ἵνα τῆς ὑμετέρας προμηθείας ἀπολαύσωμεν ἅπαντες.

ΙΖ'.

ΔΙΟΝΥΣΙΩ ΚΟΜΗΤΙ ΑΝΑΤΟΛΗΣ.

Ἄρχειν ἐτέρων πολλοὶ μὲν ἐθέλουσιν, ὀλίγοι δὲ ἴσασιν. Καὶ δεῖται μὲν γὰρ ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐπιμέλεια ὑπὲρ πᾶσαν τέχνην καὶ ἐπιστήμην φρονήσεως, ταύτῃ ἵνα κοσμούμενος ὁ τούτων ἐπιμελόμενος τὸ πρακτέον εὕρισκῃ· δεῖται δὲ καὶ σωφροσύνης, καὶ δικαιοσύνης, ἵνα τὸ ὑπὲρ ἐκείνης εὐρεθὲν, ὑπὸ τούτων κυρωθὲν ἔρχον γένηται, καὶ μὴ ταῖς ἐναντίας διαφθορῇ διαθῇσιν. Οὗ δὴ χάριν καὶ τῆς ἀνδρείας, καὶ τῆς φρονήσεως δέεται ὁ τοιοῦτος· αὕτη γὰρ τὴν ἀντίπαλον διασκεδάννυσι φάλαγγα. Τούτοις ἡ σὴ κοσμουμένη μεγαλοπρέπεια, τῆς ἀρχῆς τὴν ἐπιστήμην κατώρθωσε, [καὶ;], εἰ περ προσῆ[χον;], τὸ τούτων κεφάλαιον ἡ εὐσέβεια· σιγῆσαι γὰρ οὐκ ἀνέχομαι, συνήθης γεγενημένος, ἀλλὰ τὰ μέγιστα εἰσηγήσομαι. Οὐκ ἂν ἴσχυσεν ὁ μῶμος τὴν γοῦν τυχοῦσαν λοιδορίαν ὑφῆναι. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου μακροτέρας μοι δεῖ διαλέξεως. Νῦν δέ σου παρακαλῶ τὸ μέγεθος εἰς καιρὸν χρήσασθαι τῇ τε περὶ τοὺς ἀρχομένους καλοκἀγαθία καὶ τῇ περὶ τὰ κοινὰ κηδεμονία, καὶ στῆσαι τὴν Κύρον, πολλῶν λαμπρῶν καὶ περιφανῶν πόλεων τοῖς δημοσίοις οὔσαν χρησιμωτέραν. Πολλαπλάσια γὰρ ἐκείνων εἰσφέρει, καὶ οὐκ ἔστι δικαία πάρεργον γενέσθαι συκοφαντίας, ἥ (1) διὰ τὴν χάριν αὐτίκα δὴ μάλα δειχθήσεται. Κατέλαβε γὰρ τὴν βασι-

(1) Γραπτ. Ἰσως: °H.

λίδα ὁ θαυμάσιος ἡμῶν (1) υἱὸς Φίλιππος καὶ διδάξει τὴν ὑψηλοτάτην ἀρχὴν τῆς πόλεως τὰ παθήματα, καὶ λήφεται πάντως ἀλεξίσακα φάρμακα, τὸν ἐπηρτημένον διαλύοντα κίνδυνον. Διὰ τοι τοῦτο μικρὰν ἀναβολὴν ἐπαγγέλλω· ἐλπίζομεν γάρ, ὡς τὸ ζοφῶδες τοῦτο καὶ τετριγὸς νέφος ὁ φιλάνθρωπος ἡμῶν ὅτι τάχιστα διασκεδάσει δεσπότης.

ΙΗ'.

ΑΡΕΟΒΙΝΔΩ (2) ΣΤΡΑΤΗΛΑΤῃ.

Ἦνίκα μὲν τὸν μονήρη μετήειν βίον πάντων ὁμοῦ προηρούμην τὴν ἡσυχίαν· τοῦτο γὰρ ὁ ἐκείνου τοῦ βίου παρακελεύεται νόμος. Ἐπειδὴ δὲ ἀνάξιον ὄντα με, ψυχὰς ποιμαίνειν ἐκέλευσεν ὁ Θεός, ἀναγκάζομαι καὶ παρὰ γνώμην πολλάκις ἐπιμελεῖσθαι πραγμάτων, ὧν ἡ φροντίς ἀν[ι]α[ρ]α μὲν ἐμοί, ἔννομος δὲ, τοῖς χρωμένοις ὠφέλιμος· ὁ γὰρ ἀποστολικὸς νόμος βοᾷ (3): *Εἰ πάσχει ἕκ μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη*· καὶ πάλιν ὁ (4) προκ-
σταμένος, ἐν σπουδῇ· *τούτοις δουλεύων τοῖς νόμοις, τὴν ὑμετέ-*

(1) Οὕτως ἔτρεψα τὸ ἐν τῇ χειρογράφῳ· Ἰωάνη, ὅπως ἀπαντᾷ καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς Κ' καὶ Μ'.

(2) Τὸ χειρόγραφον ἔχει: ἀρεοβίν., ὅπερ ἀναγνωστέον: Ἀρεοβίνδω. Ἡμαρτημένη δ' ἐστὶν ἡ ἀνάγνωσις: Ἀρεοβίνδα, ὡς ἐπιγράφεται ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν ἡ ΚΓ' ἑτέρα ἐπιστολὴ τοῦ Θεοδώρητου πρὸς αὐτὸν τοῦτον, πατρίκιον ὄντα τῷ τότε. Τοῦτον ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Β' ἐξέπεμψε μετὰ καὶ ἄλλων τεσσάρων στρατηγῶν κατὰ Γιζερύχου τοῦ τῶν Οὐανδήλων βασιλέως καὶ Ἀττίλα τοῦ τῶν Οὐννων [Θεοφ. Χρονογρ. σελ. 87-8.—Χρον. Πασχάλ. σελ. 321]. Ἐγγονος δ' αὐτοῦ ἦν καὶ ὁ τῆς Ἀνατολῆς στρατηλάτης Ἀρεόβινδος ὁ Δαγαλαΐφου υἱός, ὃν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀναστάσιος ὁ Δ΄ ἰκHOROS κατὰ Περσῶν ἐξέπεμψεν [Θεοφ. αὐτ. σελ. 125.—Μαλαλ. ΙΓ', σελ. 518]. Ἀλλὰ καὶ ὁ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐπ' ἀδελφιδῇ κηδεστῆς Ἀρεόβινδος, οὗ Προκόπιος πολλαχοῦ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ μέμνηται, ἦν ἀναμφιδόλως ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους. Τοῦ δευτέρου δὲ τούτων τὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει μέγα: Τὰ Ἀρεοβίνδου λεγόμενα, εἰς ναὸν τῆς Θεοτόκου μετεποικίσθησαν ὑπὸ Ἰουστίνου τοῦ Θρακῆ, μετέπειτα δὲ καὶ λοῦμα (βαλανεῖον) ἐκτίσθη αὐτόθι. [Ἰδε Κωδιν. Περὶ κτισμ. Κωνσταντινουπ. σελ. 92 καὶ τὰς αὐτόθι σημειώσεις τοῦ Μεουρσίου καὶ Λαμβεκίου].

(3) Α' Κορινθ. ιβ', 26.

(4) Γραπτ. ὥς: Ὡς.

ραν διὰ γραμμάτων μεγαλοφυΐαν προσφθέγγομαι (1), καὶ τὸ Σεργιθέον χωρίον (τῆς ἐνορίας δὲ τοῦτο τῆς ἡμετέρας ἐστίν), ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν τελοῦν, ἀπολαῦσαι φιλανθρωπίας ἀντιβολῶ. Τρύχει γὰρ τοὺς τοῦτο γεωργοῦντας ὁ τοῦ ἐλαίου κανὼν, ὃν εἰσπράττονται, μήτε πέρυσιν, μήτε τῆτες τῆς γῆς τεκούσης καρπὸν, ἢ λίαν ὀλίγιστον. Πρέπει δὲ ὑμῖν, συνέσει λαμπруνομένοις, ἢ καὶ τὴν ἀνδρείαν κοσμεῖτε, τὰ θεόθεν χορηγούμενα παρὰ τῶν γηπόνων, καὶ ἐπίσχῃ ποτὲ τῶν καρπῶν τὴν φοράν, φειδοῦς ἀξιοῦν τοὺς τὴν γῆν ἐργαζομένους, τὴν ὠρισμένην πρόσοδον ἀποδοῦναι μὴ δυναμένους· οὐδὲ γὰρ οἱ κρουνοὶ προσφέρειν δύνανται τῶν ὑδάτων τὰ νάματα, παρὰ τῶν πηγῶν μὴ δεχόμενοι. Ταύτην ἡμεῖς προσφέρομεν τὴν παράκλησιν, ὑπὸ τῶν γεωργῶν πολλάκις ἐνοχληθέντες. Ἡ δὲ ὑμετέρα μεγαλοπρέπεια τὸ πρακτέον σκοπήσασα καὶ τὸ εἶκος ἐν τοῖς εἰρημένοις, εὖ οἶδ' ὅτι μεταδώσει φιλανθρωπίας, ἅτε δὴ ταύτης παρὰ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων ποθοῦσα τυχεῖν.

ΙΘ'

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΩ ΑΠΟ ΥΠΑΡΧΩΝ.

Διεκόσμησε μὲν τῷ λόγῳ τῶν ἀνθρώπων τὴν φύσιν ὁ τῶν ὅλων Θεός· οὗ δὴ χάριν καὶ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν τὸ δέον εὐρίσκει· καὶ μάρτυρες οἱ πάλαι γενόμενοι, παρ' ἐτέρων μὲν οὐ δεξάμενοι νόμους, αὐτοὶ δὲ νόμους εὐρόντες, καὶ τὴν λογικοῖς ἀρμόττουσαν πολιτείαν εἰσνεγχόντες. Εἰ δέ τις πρὸς τῇ φύσει καὶ παιδείαν προσλάβοι, καὶ τοῖς ἐτέρων πόνοις ἐπιμελῶς ἐντραφεῖ, οἷόν τινα ὕλην προσφέρει τὴν παντοδαπῇ διδασκαλίᾳ τῇ φύσει. Ἡ δὲ ἀποκρίνει μὲν τὰ περιττὰ ὡς ἐπιστήμων, τὰ δὲ ὀνησιφόρα δέχεται καὶ κατασκευάζει τὰ ἀξιέραστα τῆς ἀρετῆς ἀγάλματα· οὔτε γὰρ παρὰ τῶν ποιητῶν, οὔτε παρὰ τῶν φιλοσόφων, οὔτε μὴν παρὰ τῶν ἄλλων λογογράφων ἀπλῶς (2) καὶ ὡς ἔτυχε δέ-

(1) Τὸ χειρόγρ.: Προσφθέγγομαι.

(2) Ὡσαύτ.: Ἀπαιλῶς.

χεται τὰ μαθήματα, ἀλλὰ τὴν μέλιτταν μιμουμένη, τὸ μὲν
 χρειῶδες συλλέγει, τὸ δὲ περιττὸν χαίρειν ἔῃ. Τοῦτον ἡ ὑμέ-
 τερα μεγαλοπρέπεια τὸν βίον ἀσπαζομένη ἡὔξησε τὸν ἐντεθέντα
 τῇ φύσει λόγον, μᾶλλον δὲ τοῦτον κρυπτόμενον ἔδειξεν· ὑπο-
 βρύχιον γὰρ αὐτὸν τὰ πάθη ποιεῖ, ἀλλ' ὅτ' ἂν ἐπιτύχη πτερῶν,
 ὑπερνήχεται καὶ ἀναδύνει, καὶ ὡς ἐν φωτὶ πολιτεύεται. Τοῦτου
 εἵνεκα διαφερόντως τὴν ὑμετέραν μεγαλοφυΐαν ὑπὲρ τῶν προμη-
 θείας δεομένων ἀντιβολῶ· λογικώτερον γὰρ κινουμένη μετὰ
 πλείονος αὐτῶν προθυμίας ἐπιμελεῖται. Ταύτης ἀπολαῦσαι τῆς
 κηδεμονίας παρακαλῶ καὶ τὸν θαυμασιώτατον καὶ λαμπρότα-
 τον Διονύσιον, ἄρξαντα μὲν οὐ κατὰ γνώμην, πενία δὲ συζῶντα,
 ἐπιεικῇ δὲ καὶ μέτριον ἀσπαζόμενον βίον, εἰσπραπτόμενον δὲ ἅ
 μηδὲ δοῦλος ἂντ' ἐλευθέρου γενόμενος δυνήσεται ἂν ἀποδοῦναι.
 Εἰ δὲ καὶ τῶν οἰκείων συμφορῶν ἐπιτραπιεῖ διδάξαι τὴν τρα-
 γωδίαν (ἐπιτρέψετε δὲ πάντως, ἡμερότητι λαμπρυνόμενοι), οἴ-
 κτου καὶ φειδοῦς ἀπολαύσεται οὐ παρ' ὑμῶν μόνον τῶν προχεί-
 ρων εἰς ἔλεον, ἀλλὰ καὶ τῶν παρὰ τὰναντία προαιρουμένων.
 Οὕτως ἔλεεινὸν τῶν τούτου παθημάτων τὸ δράμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Κ'

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΚΛΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Καὶ δι' ἐτέρων μὲν γραμμάτων τῇ (1) σῆς ἀγιότητος προς-
 ἡγαγον δεξιᾷ τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἡμῶν υἱὸν Φίλιππον, καὶ
 τῆς σῆς αὐτὸν ἀπολαῦσαι προμηθείας ἰκέτευσά· προσθεῖναι δὲ
 τῇ προτέρα δευτέρα ἐπιστολὴν ὁ θεοφιλέστατος καὶ ἀγιώτατος
 προσέταξεν ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ κύρις Ἰάκωβος, παρεγγυή-
 σας καὶ τοῦτο προσθεῖναι τοῖς γράμμασι, καὶ διδάξαι σου τὴν
 ἀγιωσύνην, ὡς καὶ αὐτὸς δι' ἡμῶν τὴν χάριν αἰτεῖ. Ὁ δὲ τῷ
 Θεῷ διὰ τὴν τῆς ἀρετῆς ὑπερβολὴν ἀξιέραστος, καὶ τῆς τοῦ

(1) Γραπτ. Ἰσως: Τῇ τῆς.

Θεοῦ δῆπουθεν(1) ἀξιάγαστος, διαφερόντως δὲ τῇ σῇ ὁσιότητι· ἡ καὶ γράμμασι πρώην αὐτὸν ἐψυχαγώγησε, καὶ πολλαῖς ἐταινίωσεν εὐφημίαις. Διὰ ταύτην τοίνυν τὴν ἱερὰν καὶ φιλτάτην τῷ Θεῷ κεφαλὴν, ἀπολαυσάτω τῆς ὑμετέρας κηδεμονίας, καὶ σωθήτω τῇ πόλει τῇ ἡμετέρᾳ τὸ σχῆμα.

ΚΑ'.

ΕΥΣΕΒΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ [ΝΙ]ΚΑΙ[ΑΣ;].

Εἰ τοὺς θείους ἐφύλαττε νόμους τῶν ἀνθρώπων ἢ φύσις, μονίμων ἂν καὶ διαρκῶν ἀπήλαυσεν ἀγαθῶν. Ἐπειδὴ δὲ τῆς εὐθείας ἐξετράπημεν τρίβου, καὶ τῶν θείων κατεφρονήσαμεν ἐντολῶν, ἀναγκαίως ὁδυνηρῷ προσεκληρώθημεν βίῳ, ἵνα τῶν λυπηρῶν τὰς αἰτίας ἀνερευνῶντες, καὶ μητέρα τούτων τὴν ἁμαρτίαν εὐρίσκοντες, φεύγωμεν μὲν ταύτην ὡς πολεμίαν, τοὺς δὲ θείους ἀσπαζώμεθα νόμους. Τοῦτο δὲ χάριν οὐ μόνον τινὲς τῶν ἀνθρώπων τῆς εὐκληρίας ἐκπίπτουσιν, ἀλλὰ καὶ πόλεις, καὶ ἔθνη τὴν εὐπραξίαν ἀποβάλλουσι, καὶ εἰς ἐσχάτην μεταπίπτουσι δυσκληρίαν. Τοῦτο δὲ πέπονθε καὶ ἡ πάλαι Λιβύη, νῦν δὲ Ἀφρικὴ (2) καλουμένη· πάντων γὰρ οὕσα πλήρης τῶν ἀγαθῶν, ἔρημος τούτων ἐξαπίνης ἐγένετο. Ἄγουσι δὲ ταύτην καὶ φέρουσιν ἄνδρες ἡμερον μὲν οὐδὲν ἔχοντες, ὡμότητι δὲ καὶ θηριωδία συζῶντες· οὐ δὲ χάριν οἱ πλεῖστοι τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τὴν ξένην ἀντὶ τῆς πατρίδος προείλοντο, παραψυχὴν ἔχοντες τὴν εἰς Θεὸν ἐλπίδα, καὶ πρόσοδον τῆς ἀναγκαίας τοῦ σώματος χρείας τῶν θεοφιλῶν ἀνδρῶν τὰς χεῖρας. Εἷς τούτων ἐστὶν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος, ὁ κύριος Φλωρέντιος· ὃς τὴν μεγί-

(1) Ἐκπεσεῖν τι ἔοικεν ἐκ τοῦ λόγου.

(2) Τὸ χειρόγρ.: Ἀφρικὴ. Ὁ δ' ἀντιγραφεὺς παρεπέρασε κατὰ μῆκος τὰς ὥας: Σημειῶσαι ὅλον, ὅτι ἡ νῦν Ἀφρικὴ πάλαι Λιβύη ἐκαλεῖτο. Οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ Ἐρμηνείᾳ τοῦ Ἐξεκκληστίου [κεφ. κζ', εἰ] φησί: μητρόπολις δὲ ἐστὶν [ἡ Καρχηδὼν] τῆς πάλαι μὲν Λιβύης, νῦν δὲ Ἀφρικῆς ὀνομαζομένης.

στην μὲν πόλιν καταλαβεῖν ἐπείγεται, διὰ δὲ τῆς σῆς ἀγιότητος τὴν πορείαν ποιεῖται· καὶ οἶδ' ὅτι λιμένι προσορμισθήσεται εὐ-
 ὀρμῳ τε καὶ εὐστόμῳ, καὶ ἀπηνέμῳ, καὶ πλήρει (1) παντοδαπῶν
 ἀγαθῶν. Ἐγὼ δὲ αὐτοῦ πρὸς ὀλίγον τῆς συνουσίας ἀπολαύσας,
 ἀπωνάμην καὶ τῆς σῆς [σεμ.]νότητος προσήρσεις, ἣν περὶ πολ-
 λοῦ ποιοῦμαι, καὶ ἅμα πέμπειν ἐπείγομαι, καὶ θυμηδίαν ἐξ
 αὐτῆς πορίζομενος, καὶ εἰς τὰς ὑπὲρ ἐμοῦ εὐχὰς τὸν ἀξιοχρεῶν
 πρεσβύτην διεγείρων.

ΚΒ'.

ΛΕΡΙΩ ΣΟΦΙΣΤῃ.

Πάλαι μὲν Ἀθηναῖοι τὰς σικελικὰς ἀπωδύροντο συμφορὰς·
 τὰς δὲ Λιβύης καὶ Καρχηδόνας (2) ὁ παρὼν ἐβλάστησε χρόνος.
 Ἀνιαιρότεραι δὲ αὗται καὶ πολλῶ χαλεπώτεραι. Βαρβαρικὴ αὐ-
 τὰς ὠμότης καὶ θρασύτης ἐπήνεγκεν. Τούτων καὶ ὁ εὐγενέστα-
 τος γεγένηται Μαξιμιανός, καὶ τραγωδῶν τὰ παθήματα κεντεῖ
 τοὺς ἀκούοντας καὶ τῶν δακρύων ὀχετεῖ (3) τὴν Λιβύδα. Με-
 μαρτύρηκε δὲ τοῖς παρ' αὐτοῦ λεγομένοις ἀλήθειαν ὁ θεοφιλέ-
 στατος καὶ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος, ὁ καὶ Ἰουβενάλιος, γράμ-
 μασι τὴν μαρτυρίαν ἐνθείς. Ἀπολαυσάτω τοίνυν τῆς Ἀλκινόου
 φιλοξενίας, ἐπεὶ καὶ οὗτος πολλὰς τρικυμίας διέφυγε. Χαλεπὰ
 γὰρ καὶ τὰ τῆς ἠπείρου ναυάγια.

(1) Τὸ χειρόγρ.: Πλήρη.

(2) Κάνταῦθα παρεπέγραψεν ὁ ἀντιγραφεὺς: Σημείωσαι ὅλον περὶ Λιβύης καὶ Καρ-
 χηδόνας. Φαίνεται δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ταύτας πολιορκηθῆναι. Σημειωτέον
 δέ, ὅτι ἡ διαπεραίωσις τῶν Οὐανδήλων ἐξ Ἰσπανίας εἰς Λιβύην καὶ τῆς Καρχηδόνας ἡ
 ἐκπόρθησις ὑπ' αὐτῶν τίθεται ὑπὸ τῶν χρονογράφων μεταξὺ τοῦ 425-28 ἔτους. Γέγρα-
 πται ἄρα ἡ ἐπιστολὴ μικρῶ μετὰ ταῦτα.

(3) Γραπτ. ἴσως: Ὀχρετεύει.

ΚΓ'.

ΙΣΟΚΑΣΙΩ ΣΟΦΙΣΤῃ (1).

Πρὸς τοὺς ἀττικοὺς ὑμῶν πάλιν τρέχουσι λειμῶνας αἱ ἡμέτεραι μέλιτται, τῇ πείρᾳ μαθοῦσαι τῶν ἀνθέων ἐκείνων τὸ χρήσιμον. Ἐμφορησάτω τοίνυν αὐτὰς ἡ ὑμετέρα παιδεύσεις τοῦ μέλιτος, καὶ διδαξάτω τὰ κηρία μετ' ἐπιστήμης ὑφαίνειν· ἡ ὑμετέρα γὰρ εὐκλεία τῶν φοιτητῶν ἡ εὐγλωττία. Ἐγὼ δὲ καὶ πλείονος κῦτους ἀπολαῦσαι προμηθείας παρακαλῶ. Βούλομαι γὰρ καὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν λαμπρύνεσθαι τοῖς ὑμετέροις καρποῖς.

ΚΔ'.

Τῷ ΑΥΤῷ.

Εἰ πλείους εἶχον υἱεῖς, πλείους ἂν ὑμῖν ἐξέπεμψα φοιτητάς. Οὓς τοίνυν ἔχω, καὶ πέμπω, καὶ τῆς ὑμετέρας παιδεύσεως με-
 ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 ταλαχέιν ἀξιώ. Τούτων εἷς ἐστὶν ὁ εὐγενέστατος υἱὸς ἡμῶν (2) Θεόδοτος, καὶ τῇ πατρὶά σεμνυνόμενος εὐγενείᾳ, καὶ τρόποις οἰκείοις κοσμούμενος. Καὶ διὰ ταῦτα τοίνυν, καὶ δι' ἐμέ, παρακαλῶ σου τὴν σοφίαν ἀναβαλέσθαι (3) τοῦτο τῆς εὐεργεσίας τὸ εἶδος· εὐεργεσία γάρ ἐστι, κατὰ γε τὸν τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας σκοπόν, εἰ καὶ τοῖς εἰδόσι τὰ τῶν πόλεων πράγματα βλάβῃ νομίζεται (4). Τοῦτο γὰρ ἡ σὴ ποιούσα μεγαλοπρέπεια τὴν πατρικὴν αὔθις δείξει φιλοστοργίαν.

(1) Οὗτός ἐστι πιθανώτατα ὁ αὐτός καὶ τῷ παρὰ Θεοφάνει μνημονευόμενῳ Ἰσοκασίῳ φιλοσόφῳ καὶ κυαιστωρίῳ, κτήτορι καὶ οἰκήτορι τῆς μεγάλης Ἀντισοχείας· ὃς κατηγορηθεὶς τῷ 467 ἔτει ὡς Ἑλλήν (ἔθνικὸς δηλαδὴ) προσήχθη ἐνώπιον τοῦ τῶν πραιτωρίων ἐπάρχου· ὑπὸ δὲ τοῦ τῶν Βυζαντίων δήμου ἀποσπασθεὶς ἀπῆχθη εἰς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, ἔνθα κατηχηθεὶς ἐφωτίσθη καὶ ἀπεστάλη εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ [Χρονογρ. σελ. 322].

(2) Τὸ χειρόγρ.: Ὑμῶν.

(3) Γραπτ.: Ἀναλαθέσθαι, ὅπως ἔχει καὶ τῇ Μ' ἐπιστολῇ.

(4) Πᾶσα ἡ περίοδος αὕτη φέρεται αὐτολεξεῖ καὶ τῇ Μ' ἐπιστολῇ πρὸς τὸν αὐτόν.

ΚΕ'.

ΚΥΡΩ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ.

Αἰτηθεὶς πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν γράμματα παρὰ τοῦ δει-
νος, καὶ τοῦτο ποιήσας, εἰληφέναι μᾶλλον ἢ δεδωκέναι χάριν
ῥήτην· ἄμφω γάρ μοι προσφιλεῖς, καὶ ὁ αἰτήσας, καὶ ἡ σὴ θεο-
σέβεια πρὸς ὃν ᾔτησεν. Ἐγὼ μὲν οὖν οὕτω διακείμενος γέ-
γραφα· ἡ δὲ σὴ εὐλάβεια καὶ αὐτὸν μεθ' ἡδονῆς θεασάσθω, καὶ
ἡμᾶς τοῖς ἀμοιβαίοις εὐφρανάτω. Τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ τὴν φι-
λίαν αὐξήσεις.

ΚΖ'.

ΑΡΧΕΛΑΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ.

Τέμνειν ἡ θάλαττα τὰς ἡπείρους ἀφορέρας νομίζεται, τὸν
μέσον τούτων χώρον κατέχειν διαταχθεῖσα. Ἄν δέ τις τὸ (1)
ἄληθές ἐρευνῆσαι θελήσῃ, συνάπτει μᾶλλον ἢ τέμνει τὰ πέ-
ρατα· ῥαδίαν γὰρ τοῖς ἐμπόροις καὶ ταχείαν τῶν ἀναγκαιῶν
ποιεῖσθαι τὴν κομιδὴν παρέχουσα, τὴν ἀντίπεραν ἡπειρον τρέ-
χειν ἐνταῦθα παρασκευάζει, καὶ ταύτην πρὸς ἐκείνην ὁρμᾶν,
καὶ τὴν ὁθόνην ἐκτείνειν, καὶ κινεῖν τὰ πηδάλια. Εἰ δὲ καὶ
ἡπειρος ᾗν ἡ θάλασσα, τίς ἂν ἴσχυσε τῶν ἐμπόρων, τοσαύτης
ὁδοῦ προκειμένης, ἢ τὸ ἐνδέον ἐκάστη χώρα φέρειν, ἢ τὸ περιτ-
τὸν ἐκφέρειν; Νῦν δὲ αὕτη τὰ νῶτα τοῖς πλεῖν βουλομένοις πα-
ρέχουσα, καὶ τῶν πωλούντων καὶ τῶν ὠνουμένων τὰς χρείας
ἀποπληροῖ. Ἐπαινῶ μὲν οὖν καὶ διὰ ταῦτα, ἐπαινῶ δὲ πλέον
ὅτι μοι πρόξενος τῶν πρὸς τὴν σὴν ὁσιότητα γραμμάτων γεγέ-
νηται, καὶ διὰ τὴν χρεῖαν ἡμᾶς τῶν ἀναγκαιῶν παρ' αὐτὴν κα-
λέσασα, παρεσκεύασε τῇ θειοτάτῃ καὶ πάντων ἐμοὶ φιλτάτῃ
προσδιαλεχθῆναι κεφαλῇ. Ἐκείνης μὲν οὖν ἔπαινος ἀληθὴς τὸ
τῆς σῆς θεοσεβείας γειτόνημα· λιμὴν γὰρ ὑπάρχεις λιμένος,

(1) Τὸ χειρόγρ.: Τά.

τούς ἐν αὐτῷ τῷ λιμένι χειμαζομένους δεχόμενος, καὶ τῶν τῆς ἀδικίας ἀπαλλάττων κυμάτων. Τῇ δὲ σῇ ὀσιότητι κόσμος οὐχ ὁ λιμὴν, ὁ τὰς τῆς οἰκουμένης ὀλκάδας δεχόμενος, ἀλλὰ τὸ χρῆμα τῆς ἀγάπης τῆς θείας.

ΚΖ'.

ΑΝΕΠΙΓΡΑΦΟΣ.

Ἐγὼ μὲν καὶ λόγων λαμπρῶν ἄμοιρος, καὶ ἔργων ἔρημος ἀγαθῶν. Αὐτὸς δὲ φιλίας νόμους πληροῖς, φίλοις ἐπαίνους ὑφαίνων, καὶ τῇ δυνάμει τῶν λόγων τούτους αἶρων εἰς ὕψος, καὶ δεικνὺς πόσῃν ἔχουσι ῥώμῃν οἱ λόγοι, ὅτι καὶ τὰ λίαν σμικρὰ μεγάλα δεικνύειν ἰσχύουσιν· ὧν τὸ κάλλος καὶ τὸ κράτος πανταχόθεν συναγαγόν, τοὺς τούτων προσφέρεις καρπούς, νῦν μὲν ἐν συνουσίαις διαλεγόμενος, νῦν δὲ διὰ γραμμάτων φθεγγόμενος, καὶ τὴν ἀπτικήν εὐγλωττίαν τιθεὶς ἐν τοῖς γράμμασι, καὶ πλέον τῇ τῶν λόγων ἡδονῇ τοὺς ἐντυγχάνοντας θέλγων ἢ αἱ τοῦ μύθου Σειρήνες τὸν Ὀδυσσεῦα ταῖς ψδαῖς κατεκλήσαν.

Καὶ ταῦτα γράφω πείρα μᾶλλον ἢ φήμη πιστεύων· καὶ γὰρ τὰ ὅσα διαλεγόμενῳ σοι πολλὰκις ὑπέσχον, καὶ νῦν ἐν τοῖς γράμμασιν ὃν ἤδειν ἐθεασάμην, καὶ χάριν πολλὴν ὠμολόγησα τῷ αἰδεσιμωτάτῳ Φασγανίῳ, τοιαύτην μοι λόγων εὐωχίαν κομίσαντι, καὶ εὐγνώμων περὶ τήνδε τὴν εὐεργεσίαν γεγέννημαί. Ἄ γὰρ ἐπήγγειλεν ἀσμένως ἐπήκουσα· εἰ δὲ καὶ πέρας ἔλαβε καταθύμιον, ὅπερ αὐτὸν ἤγαγεν ὡς ἡμᾶς, τῆς αὐτοῦ σπουδῆς ἔργον τοῦτο νομιζέσθω καὶ ἐμμελείας. Ἡ δὲ σὴ ἀρετὴ συχνῶς ἡμῖν γραφέτω καὶ ἡδονὴν προξενεῖτω.

ΚΗ'.

ΘΕΟΔΟΤῶ ΕΠΙΣΚΟΠῶ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ (1).

Ἔστιν ἄρα καὶ παρὰ τῶν ἀδικεῖν ἐπιχειρούντων εὐεργεσίας

(1) Τοῦτον ὀνομάζει ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ Ἱστορίᾳ [Ε', λζ'] : μαργαρίτην τῆς σωφροσύνης, πραότητι μὲν διαπρέποντα, ἀκριβεῖα δὲ βίου κοσμοῦμενον.

ἀπόλαυσις μεγίστη, καὶ τούτου μοι γέγονεν ἡ πείρα διδάσκαλος· πλείονα γὰρ χρόνον τὴν (1) Ἀντιοχέων ἐνδιατρίψας, τῆς ἀδικίας χάριν ἐκείνης ἀναγκασθεὶς, πλουσίως τοῦ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀπέλαυσα μέλιτος, καὶ ἔγνων σαφέστερον ὅσων ἀγαθῶν πρόξενος ἡ τῆς σῆς ὁσιότητος συνουσία. Ἐνίκα γὰρ τὸν κατὰ τῆς ἀδικίας πόνον ἡ τῆς σῆς θέας παραψυχή, καὶ ἐσύλα τὴν ὁδύνην ἡ τῆς σῆς γλυκύτητος ἡδονή. Ἀληστον τοίνυν τῆς περὶ ἡμᾶς σου φιλοστοργίας

(Λεῖπει τὰ ἑξῆς, ἐνὸς μόνον φύλλου, ὡς τεκμαιρόμεθα, ἐκρυσθέντος, ἐν ᾧ καὶ τῆς ἐπομένης ἡ ἀρχὴ ὑπῆρχεν.)

ΚΘ'.

ἔλαβεν ἐξουσίαν καὶ τῶν ὑπάρχων πρῶτος ἀναγορευθεὶς, ἀλλ' ὅτι σοφίας γέμων ἀνὴρ, εὐεργετεῖν ἐπιστάμενος, τιμῶν ἀρετὴν, ἀρχειν εἰδώς, ἀκλινῇ τὰ τῆς δίκης κατέχων στάθμια, ζυγοῦ περὶ τὸ δίκαιον ἀκριβέστερος, ἔλεειν τοὺς ἀρχομένους ἐσπουδακώς, φιλανθρωπία συμβούλῳ κεχρημένος, τὰς πόλεις ἀνεγείρων κειμένας, τὰ τούτων βουλευτήρια ψυχρὸρράγοῦντα καὶ μένοις ὀνόμασιν γνωριζόμενα πρὸς ζῶν ἐπαύλων, τοὺς κεκτημένους καὶ συντελεῖν ἡναγκασμένους καὶ λοιπὸν ἀπειπόντας ψυχαγωγῶν τῇ τῆς ἐξουσίας δυνάμει, καὶ ἀπαξ απλῶς πάντα ποιῶν, ἃ τὸν τῶν ὅλων πρύτανιν θεραπεύει Θεὸν καὶ τὸν πάντων ἡμερώτατον βασιλέα· συμφρονεῖ γὰρ Θεῷ εὐσεβεῖν βεβουλημένος. Διὰ ταῦτα ἡδόμεθα, διὰ ταῦτα ἐορτὴν τὸν βίον νομίζομεν. Ἄλλ' ὁ πάντων ἐξοχώτατος οὐκ ἐξουσία μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ περὶ τὸ εὐεργετεῖν σπουδῇ, δὸς ἡμῖν πρώτην χάριν, ἣν πρώτην ἐπήγγειλα. Γέγραφα γὰρ ἤδη τῷ ὑμετέρῳ μεγέθει, ἔτι τοῦ βασιλέως ὑπαγορεύοντι τοὺς νόμους, ἱκετεῦν ἀπαλλαγῆναι τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοφιλέστατον Εὐθαλίον τὸν πρεσβύτερον τοῦ τῆς πραιτούρας (2) τελέσματος, ἄνδρα φιλοσοφίας

(1) Γραπτ. Ἰσως : Τῇ, ἢ γοῦν : Εἰς τήν.

(2) Ἐκ τοῦ λατιν. Prætura, ὃ ἐστὶ τὸ τοῦ πραιτῶρος (στρατηγοῦ ἢ καὶ πολιτικοῦ ἀρχοντος) ἀξίωμα.

ἀπάσης μεστὸν τῆς τε ἐν γράμμασι τῆς τε ἐν πράγμασι, καὶ βραχέα κεκτημένον, μόλις αὐτῷ καὶ οἰκείοις ἀποχρῶντα. Εἰς-πραχθῆναι δὲ τοῦτο τὸ τέλος προσέταξεν αὐτὸν ὁ μεγαλοπρεπέ-στατος καὶ ἐνδοξότατος τῆς πόλεως ὑπαρχος, ἀγνοῶν ὡς οὐκ ἔστι λαμπρότατος, ἀλλὰ πρεσβύτατος ἀνὴρ. Καὶ εἰ λαμπρότα-τος δὲ ἦν ἔτι, ἀπῆλλακτο ἂν τοῦ τοιοῦτου τέλους, τοῦ τοὺς με-μοριαλίου (1) τετιμηκότος νόμου τοῦτο σαφῶς διαγορεύοντος. Ἀλλὰ δέομαι, καὶ πάλιν δέομαι, καὶ ἀντιβολῶ. Τιμῆσατε φι-λοσοφίαν· ὕβρεως τὴν ἱερωσύνην ἀπαλλάξατε· ταύτην ἡμῖν χα-ρίσασθε τὴν ἀτέλειαν. Ῥάδιον δὲ ὑμῖν βουλευθεῖσι τοῦτο· τοῖς γὰρ ὑμετέροις νεύμασιν ἀκολουθεῖ τὰ πράγματα. Βουλήσεσθε δὲ εὖ οἷδ' ὅτι, καὶ κοινὰς καὶ ἰδίας χάριτας παρέχειν ἐσπουδακότες.

Λ'.

ΜΑΡΑΝΑ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚῶ (2).

Οὐκ οἶδα ὅ, τι σε προσεῖπω, ἀφίλον ἢ μισόπολιν; Τὸ μὲν γὰρ ἀληθὲς ἀγνοῶ· δυοῖν (3) δὲ θάτερον ὑπονοεῖν με παρασκευάζει, τὸ μηδεμιᾶ τῶν ἐορτῶν πρὸς ἡμᾶς παραγενέσθαι, ἀλλὰ προτι-μῆσαι φιλίας καὶ πατρίδος ἀγρόν, καὶ ζεύγη, καὶ σκαπάνας, ἢ τοὺς περὶ χρεῶν καὶ ὄρων ζυγομαχοῦντας καὶ παρὰ τὰ ζυγὰ τῆς σῆς θεόντας ψήφου. Ἐγὼ δὲ λίαν ἀσχάλλω (4), ὑπὸ τῶν ἐκγόνων τὴν πατρίδα ὑβρίζομένην θεώμενος, καὶ περιδεῖν οὐκ ἀνέ-ξομαι. Ἵνα τοίνυν τοιαύτην φύγης γραφήν, κατὰλαβε τὴν ἐνεγ-

(1) Καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ λατιν. Memoriales (Ὑπομνηματογράφοι), περὶ ὧν ἡ ΛΕ' Νεαρά τοῦ Ἰουστινιανοῦ διαλαμβάνει ταῦτα : « Περὶ τῶν βοηθῶν ἰσοῦ κοιαιστωρος. Ἡ προκειμένη διάταξις δηλοῖ, ὡς τινες τῶν μεμοριαλίων δύνανται βοηθοὺς ποιεῖν εἰς ἴδιον τόπον. Εἰσὶ δὲ βοηθοὶ εἴκοσι ἔξ, ὧν καὶ οἱ κληρονόμοι τὴν αὐτὴν δικαιοδοσίαν ἔχουσι ». Κατὰ δὲ τὴν Δουκαγγίον ἐρμηνείαν, ἦσαν οὗτοι ἐν τοῖς δημοσίοις γραμματοφυλακίοις ὑπηρετοῦντες.

(2) Δύο ἑτεराὶ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται πρὸς τοῦτον ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν, τῇ ΞΖ' καὶ ΡΚΔ'.

(3) Τὸ χειρόγρ. : Δυεῖν.

(4) Τὸ χειρόγρ. : Ἀσχάλλω.

κοῦσαν, καὶ ποιήσον λαμπροτέραν τῇ (1) παρουσίᾳ· ἄτοπον γὰρ τὸν μὲν ἀγρὸν τῇ σῇ οἰκῇσαι φαιδρύνεσθαι, τὴν δὲ πόλιν τῇ σῇ ἀποδημίᾳ σμικρύνεσθαι.

ΛΑ΄.

ΡΩΜΥΛΩ.

Καὶ πατέρες τῶν σωφρονούντων παίδων οἰκειοῦνται τὴν εὐκλειαν, καὶ δεσπόται τῶν εὐνῶν ἱκετῶν περὶ πολλοῦ ποιοῦνται τὴν θεραπείαν. Εἰ δὲ παρ' ἀνθρώποις τοιοῦτος πολιτεύεται νόμος, ἔνθα φθόνος πολλάκις κρατεῖ, πολλῶ μᾶλλον ἐπὶ Θεοῦ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀπαθῶς πάντας εὐεργετεῖν πεφυκότος. Διὸ νῦν μὲν τῷ Ἀβραάμ λέγει : *Εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε* (2), νῦν δὲ τοῖς ἱεροῖς ἀποστόλοις : *Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται* (3). Ἐπειδὴ τοίνυν οἰκειὰν ἡγεῖται τὴν τῶν τροφίμων τιμὴν, παρακλήθητι, θαυμασιώτατε, τοὺς Προφῆτας αὐτοῦ, τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους τῇ (4) παρουσίᾳ τιμῆσαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΒ΄.

ΑΘΗΝΩΝ

ΘΕΟΔΩΤΩ ΑΡΧΟΝΤΙ.

Παιδίους μὲν ἢ μορμῶν φοβερά, μειρακίους δὲ παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι, τοῖς δὲ εἰς ἄνδρας τελοῦσιν ἤδη πάντων ἐστὶ φοβερώτατον δικαστής, καὶ βῆμα, καὶ κήρυκες, καὶ ῥαβδοῦχοι, καὶ εἰσπράξεις· ἂν δὲ δὴ καὶ ἀπορία τούτοις προσῇ, διπλοῦν τὸ δέος γίνεται. Τί δήποτε ταῦτα διεξῆλθον, ἐγὼ τὴν σὴν ἀρετὴν διδάξω. Ἐγκαίνια [τῶν] ἀποστολικῶν καὶ προφητικῶν σηκῶν τῇ τεσσαρεςκαιδεκάτῃ Γορπιαίου μηνός (5), Θεοῦ νεύοντος, προς-

(1) Ἐγγράπτο ἴσως : *Τῇ σῇ*.

(2) Γεν. ιβ΄, 3.

(3) Ματθ. ι΄, 40.

(4) Γραπτ. ἴσως : *Τῇ σῇ*.

(5) Τοῦ μακεδονικοῦ μηνολογίου ἦν ὁ Γορπιαῖος, ἀντιστοιχῶν τῷ ῥωμαϊκῷ Σεπτεμ-

δοκῶμεν ἐπιτελέσαι. Δεδίασι δὲ τὴν σὴν παρουσίαν οἱ παρ ἡμῖν, ὡς ἔφην, πολιτευόμενοι. Δεδίασι δὲ οὐ τὸν πραότατον Θεόδοτον, ἀλλ' ὃ περικεῖσαι τῆς ἀρχῆς προσωπεῖον· οὗ χωρίς, πολλοῦ ἂν ἐπριάμεθα καὶ παρεῖναι ἡμῖν ἐορτάζουσι, καὶ κοινωνεῖν τῆς πανηγύρεως, καὶ τὴν πόλιν κοσμεῖν, καὶ κορυφαῖον εἶναι τῶν συνιόντων. Παρακλήθητι τοίνυν, ὦ ἄριστε, ἱερομηνία τὸν Γορπιαῖον δοῦναι, καὶ τοῦτον ἀναθεῖναι Θεῷ καὶ τοῖς τοῦ Θεοῦ ἐρασταῖς καὶ ἐρωμένοις. Οὕτω γὰρ καὶ ἀπὼν κοινωνήσεις τῆς πανηγύρεως, ἡσυχία καὶ ἀνακωχῇ τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους καὶ Προφῆτας γεραίρων, καὶ τῆς παρ' αὐτῶν εὐλογίας ἀπολαύσεις, καὶ τὸν Θεὸν θεραπεύσεις τὸν τῇ τιμῇ τῶν ἁγίων τερπόμενον, χαρὶς δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς εἰρήνην καὶ θυμηδίαν κεχυμένην ἐν τῇ ἐορτῇ ἐκείνῃ ἐφιεμένοις καὶ εὐχομένοις.

ΔΓ'.

ΝΕΩΝΙ ΑΡΧΟΝΤΙ.

Οὗτος ἡγεμονίας ὅρος· αὕτη ἀρχὴ δικαία καὶ συμφέρουσα τοῖς κοινοῖς. Ἡ γὰρ τῶν ἀρχομένων ἐπιμέλεια οὐ τούτους μόνον εὐεργετεῖ, ἀλλὰ καὶ τοὺς τὴν ἀρχὴν ἐγχειρήσαντας ὀνίνησιν ὅτι μάλιστα. Οἱ μὲν γὰρ ἀμέτρως θατέρου μέρους κηδόμενοι, ἐκατέρῳ λυμαίνονται· οἱ δὲ τὸ δραστήριον κεραννύντες, ἡμερότητι καὶ φιλανθρωπία τῆς πράξεως ἀμβλύνοντες τὸ σφοδρόν, καὶ τὸ μέτρον τιμῶντες, κατὰ τὸν φιλόσοφον ὅρον, οὗτοι καὶ τοὺς εἰσπραττομένους, καὶ τοὺς εἰσπράττειν κελεύοντας ἀτεχνῶς εὐεργετοῦσι. Τοῦτο τὴν σὴν οἶδα ποιοῦσαν λαμπρότητα· ἀγχινοία γὰρ κυβερνᾷς τὴν ἐξουσίαν, καὶ διὰ τοῦτο πατρικῇ μὲν ἡμερότητι χαίρεις, ἡπίοις δὲ λόγοις κεχρημένος, ἀπηνόους παντὸς καὶ πῦρ πνέοντος ἄμεινον τῶν εἰσφορῶν τέως εἰσπράξεις ποιῇ. Αἰσχυνόμενοι γὰρ σου τὸ πρᾶον οἱ ἀπαιτούμενοι, τῆς πενίας ἐπι-

δρίω, κατ' Εὐάγριον [Ἐκκλησ. Ἱστορ. Β', 16], Σουΐδαν καὶ Θεοφάνην Κεραμέα [Ὁμιλ. Α'. Εἰς τὴν ἀρχ. τῆς ἡσυχίας].

λανθανόμενοι, καὶ τῶν εὐτελῶν ῥακίων γυμνοῦνται. Ἀμέλει καὶ νῦν ἐν τοσαύτῃ σπάνει χρυσίου τῶν ὠνίων ἐρρίμμένων, οὐδενὸς οὐχ ὑγροῖς οὐ ξηροῖς προσιόντος καρποῖς, κατὰ πέντε, καὶ δέκα, καὶ εἴκοσι δανεισάμενοι χρυσίνους, καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν ἰδρυμένους ἀποδύσαντες στρατιώτας ἀπέστειλαν τὸ χρυσίον, ὅσον δοθῆναι προσέταξας. Τοσαῦτα δύναται ἡμερότης κεκραμένη συνέσει· ἀληθὲς γὰρ ἀτεχνῶς ἐκεῖνο τὸ τραγικόν, ὅτι :

Σοφὸν ἐν βούλευμα πολλὰς χεῖρας (1)

νικᾷ

Οὕτω τοίνυν, ὦ ἄριστε, διατελεῖς κυβερνῶν, ἐρρώσθαι πολλὰ τοῖς παροξύνουσι λέγων, καὶ τὴν τῶν κοινῶν προμήθειαν πάντων ὁμοῦ προτιμῶν. Οὕτω γὰρ καὶ τὸν τῶν ὅλων θεραπεύσεις Θεόν, καὶ βασιλεῖ τὰς ἐγχειρισθείσας σοι διασώσεις π[όλεις;], καὶ τὴν εὐκλειαν τὴν παρὰ πάντων τραγήσεις.

ΛΔ΄.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΙΣΟΚΑΣΙΩ [ΣΟΦΙΣΤ]Η.

ΑΘΗΝΩΝ

Τ[ὸν] καλὸν καὶ ἀγαθὸν Γερόντιον, ὃς οἶδε μὲν ἄριστα ξύλα τεκταίνειν, ἔμαθε δὲ παρὰ τῆς τέχνης ζῶων καὶ δένδρων παντοδαπῶν εἰκόνας ἐνθεῖναι τοῖς ξύλοις, ἔχει δὲ τρόπον νικῶντα κάλλιστον, τὴν ἀρετὴν τῆς τέχνης, ἀπέστειλά σου τῇ μεγαλοπρεπείᾳ, κομιδῇ μὲν αὐτοῦ τῆς τέχνης δεόμενος, τὴν ὑμετέραν δὲ θεραπείαν τῆς ἡμετέρας προτιμήσας χρείας. Μαθὼν γὰρ παρὰ τοῦ λαμπροτάτου ΕὐρυκIANOY, ὅτι τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὴν τῆς οἰκίας ποικιλίαν τὸ μέγεθος δεῖται τὸ σόν, εὐθύς αὐτὸν πέπομφα τῇ σοφίᾳ τῇ σῇ, ὥστε τοῖς ἀρίστοις τῶν ὁμοτέχνων ἐγχειρίσαι (2) τοῦργον, καὶ τὴν ταχίστην ἐπανελθεῖν ὡς ἡμᾶς. Ἐπειδὴ

(1) Γραπτ. Χέρας. "Ἐστὶ δὲ ἐξ ἀπολωλότος Εὐριπίδου δράματος, τῆς Ἀντιόπης [παρὰ Στοβ. ΝΔ΄, 5].

(2) Τὸ χειρόργ. : Ὁμοτεχνῶν ἐγχειρῆσαι.

τοίνυν ἐν χερσὶν ἔχοντες τὸν ἄνδρα προτετιμήκαμεν τὰ ὑμέτερα, τῆς αὐτῆς τυχεῖν χάριτος ἐπαγγέλλομεν· τευξόμεθα δέ, ἣν ἐπιστήσας τοῖς ὑμετέροις ἔργοις οὓς δεῖ, ὡς τάχιστα ἐπανέλθῃ πρὸς ἡμᾶς.

ΛΕ'.

ΑΝΤΙΟΧΩ ΑΠΟ ΥΠΑΡΧΩΝ (1).

Πολλαχόθεν μὲν καὶ ἄλλοθεν τὴν ὑμέτεραν ἐστὶν ἰδεῖν διακαιοκρισίαν· δείκνυσι δὲ ὑμᾶς ὅτι μάλιστα ἡ περὶ τῶν ἀρχόντων ψῆφος, οἷς καὶ τὰ ἔθνη καὶ τὰς πόλεις ἄγειν ἐνεχειρίσατε (2). κοινὴν γὰρ ἀπάντων τῶν ὑπηκόων κηδεμονίαν ποιοῦμενοι, τοὺς ἀδωροτάτους καὶ χρημάτων κρείττους καὶ ἔ[σα] κατέχοντας τὰ τῆς δίκης ζυγά, καὶ ἀπαξαπλῶς τοὺς ἀρίστους ἐκλεγόμενοι, οἷόν τινας πατέρας, καὶ ἱατροὺς, καὶ κυβερνήτας ταῖς πόλεσιν ἐπεστήσατε. Πολλοὶς μὲν οὖν καὶ ἄλλοις καλοῖς καὶ ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐντετυχήκαμεν, ἀρχειν ὑπὸ τῆς ὑμετέρας ψήφου λαχοῦσιν, ἀξιαγαστὸν δὲ μάλιστα καὶ αἰδοῦς ἀξιώτατον εἶδομεν τὸν λαμπρότατον Νέωνα. Καὶ γὰρ πείραν αὐτοῦ εἰλήφαμεν πλείονα, ἐπειδὴ καὶ τῆς ὑμετέρας πατρίδος κινεῖν τοὺς οἰακας εἵληχε, καὶ παρὰ πάντα τὸν τῆς ἀρχῆς χρόνον ἐξ οὐρίων φέρεσθαι τὸ σκάφος σοφῶς κυβερνῶν παρεσκεύασεν. Οὗτος νῦν παυσάμενος τῆς ἀρχῆς, αὐτὸς μὲν ἀπηλλάγη θορύβων ὁμοῦ καὶ φροντίδων, ἐγύμνωσε δὲ τοὺς ἀρχομένους πατρικῆς κηδεμονίας· τρέχει δὲ παρὰ τὸ ὑμέτερον μέγεθος, δόξαν ἀντὶ χρημάτων κτησάμενος, καὶ ἐπὶ τῇ θαυμαστῇ καὶ πολλῶν ἐπαίνων ἀξία λαμπρυνόμενος πενία. Ἀλλὰ τοῦτον αὖθις ἡμῖν μετὰ τῶν πηδαλίων πέμψατε. Μὴ γὰρ γένοιτο, ἄνδρα εὐεργετεῖν ἐπιστάμενον, τῶν εἰς εὐεργεσίαν σπανίζειν προφάσεων.

(1) Πρὸς τοῦτον ἀποτείνεται καὶ ἡ ἐν ταῖς ἐκδόσεσιν 45' ἐπιστολή.

(2) Τὸ χειρόγρ. : Ἐνεχειρήσατε.

ΑΖ'.

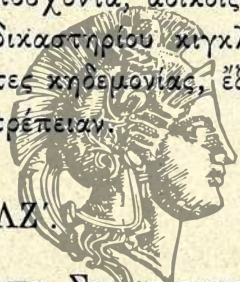
ΔΟΜΕΤΙΑΝΩ ΚΟΙΑΙΣΤΩΡΙ.

Δι' αὐτῶν μεμαθήκαμεν τῶν πραγμάτων, ὡς οὐ φύσις, ἀλλὰ γνώμη τῶν ἀνθρώπων ἐν ἀρετῇ καὶ κακίᾳ κρατεῖ. Καὶ οἱ μὲν ἀκολασίαν, οἱ δὲ σωφροσύνην τιμῶσιν, οὐχ ὑπὸ φύσεως, ἀλλ' ὑπὸ προαιρέσεως κυβερνῶμενοι. Πολλῶν [γὰρ] τὸ ἔ[θνος] τῶν Ἰσαύρων κατηγορούντων, ὡς ἐρῶσι χρημάτων, καὶ φιλόχρυσοι, καὶ τοῦ πλείονος ἐφιέμενοι, εὖρομεν τὸν λαμπρότατον Νέωνα, παρ' ἐκείνης μὲν φύντα καὶ τραφέντα, τὸν πλεονεκτικὸν δὲ βδελυξάμενον (1) βίον, μᾶλλον δὲ οὐ μόνον ἀδίκως τὴν χεῖρα προτεῖναι μὴ ἀνασχόμενον, ἀλλ' οὐδὲ δικαίως κερδάναι προελόμενον, τὰ δὲ οἰκεία προέμενον εἰς τὴν τῶν πόλεων ἐπιμέλειαν, καὶ παντὶ μὲν ἀδικουμένῳ τὴν ἀκοὴν ὑποσχόντα, ἀδίκους δὲ καὶ συκοφάνταις ἀποκλείσαντα τὰς τοῦ δικαστηρίου κληλίδας. Τί οὖν ἂν πάθοιεν οἱ τοιαύτης στερηθέντες κηδεμονίας, ἕξεστιν ἐκ τούτων μαθεῖν τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΖ'.

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΔΡΕΑ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΣΑΜΟΣΑΤΩΝ (2).

Θαυμαστῶς ἡμῖν ἐζωγράφησας, ὦ ἄριστε, τοῖς τῶν λόγων χρησάμενος χρώμασι τὸν θεοφιλέστατον Δαμιανὸν τὸν πρεσβύτερον· τοιοῦτον γὰρ αὐτὸν εἶδομεν, οἷον διὰ τῶν γραμμάτων ἡρμήνευσας. Καὶ ἐγὼ μὲν πεῖραν ἔλαβον τοῦ τρόπου, τοῦ δὲ λόγου ἀπέλαυσεν ὁ λεώς. Ἐμὲ γὰρ ἡ νόσος ἐκώλυσε, μόνον δὲ τῶν ἀκροατῶν ἀκήκοα ὅτι τοιοῦτος ἀνὴρ, οἷον ἡ σὴ δσιότης ὑπέδειξεν. Ἀλλὰ γεύσας ἡμᾶς, καὶ τανῦν ὑπὲρ ἐκεῖνα μιμησάμενος νέφη ψεκάδας ὀλίγας ἀφίησι, καὶ διψῶντας παρέρχεται. Ἐμὲ

(1) Τὸ χειρόγρ. : *Βδελυξάμενον*.

(2) Καὶ ἐν ταῖς ἐκδόσεσι φέρονται δύο ἕτεραι πρὸς τοῦτον ἐπιστολαί, ἡ ΚΔ' καὶ ΡΕΒ'.

δὲ ἦσεν, ὅτι μοι τῶν πρὸς τὴν σὴν ἀγιότητα γραμμάτων ἐγένετο πρόξενος· καὶ γὰρ ἀσθενῶς διακείμενος, ἐσπούδασα δι' αὐτοῦ προσεῖπέν σου τὴν ὁσιότητα, καὶ εἰς τὴν [ὑπὲρ ἐμοῦ ;] προσευχὴν διεγείραι.

ΛΗ'.

ΕΥΘΑΛΙΩ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩ.

Μίαν ἐσχηκῶς παραψυχὴν ἐν τῇδ[ε τῇ] πόλ[ει], τὴν τῆς σῆς θεοσεβείας συνουσίαν, σφόδρα ἠνιάθην, ταύτης ἐν τοσοῦτῳ μὴ ἀπολαύσας χρόνῳ. Ἀλγῶ δὲ πλέον, ὅτι τῇ ἀδοκῇ τῇ ταύτῃ ζημία περιπεπτωκῶς, καὶ ἀθυμῶν, ὡς εἰκός, οὐδὲ τὸν ψυχᾶ γοῦντα ἔχεις καὶ τὴν ἀθυμίαν ταῖς τοῦ παναγίου Πνεύματος ἐπωδαῖς ἀπελάνοντα. Ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, γενοῦ σαυτῷ καὶ σύμβουλος, καὶ διδάσκαλος, καὶ ἦν ἐκ παιδὸς μετῆλθες φιλοσοφίαν ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἐπιδείξει, καὶ μαθέτωσαν ἅπαντες, ὡς ἔργῳ μᾶλλον ἢ λόγῳ φιλοσοφεῖς, οὐδὲν μὲν ἡγούμενος τὰ ἀνθρώπινα, πλούτου δὲ ρεύματα καὶ πέναν ἐσχάτην ἴσα τιθέμενος. Ἐκάτερον γὰρ, ὡς οἶσθα, κατὰ τὴν εὐρίπων ἐπιπόρῳσαν τῇδε κἀκείρῃ πέφυκε μεταβαίνειν, καὶ νῦν μὲν ὡς τοῦτον, νῦν δὲ ὡς ἐκεῖνον εἶναι. Ἀρετὴ δέ, ἥς τρόφιμος ὑπάρχεις, μόνιμόν ἐστιν ἀγαθόν, καὶ χρὴ ταύτην τὸν μὲν κεκτημένον ἀσφαλῶς φυλάττειν, τὸν δὲ οὐκ ἔχοντα σπουδαίως ζητεῖν· χρυσὸν δὲ καὶ τᾶλλα ἄνθη τοῦ πλούτου παρόντα μὲν δεόντως οἰκονομεῖν, ἀπόντα δὲ μὴ ποθεῖν. Ταῦτα φιλοσοφῶν διατελεῖς· ταῦτα καὶ ἐτέροις εἰσηγήσω πολυλάκις. Μαθέτωσαν τοίνυν οἱ ζητοῦντες, ὡς χρήματα μὲν λαβεῖν [ισ]χύουσιν, [ἀρε]τὴν δὲ [συ]λῆσαι οὐ δύνανται πώποτε.

ΛΘ'.

ΑΓΙΑΝΩ ΜΟΝΑΖΟΝΤΙ.

Τό : Μηδὲν ἄγαν, καί : Μέτρον ἄριστον, καὶ ὅσα τοιαῦτα

τοῖς πάλαι σοφοῖς εἶρηται (1), ἐπὶ παντὸς ἡγοῦμαι καλοῦ τε καὶ συμφέροντος· οὐ γὰρ μόνον τὰ ὑψηλὰ καὶ ὑπέρογκα κωλύειν φρονήματα ἐθέλοντες, ταῦτα ἔφασαν οἱ τὴν τῶν ἡθῶν ἀναδεξάμενοι διακόσμησιν, ἀλλὰ καὶ τὰ λίαν ταπεινὰ καὶ πέρα τοῦ μετρίου κάτω που κείμενα ἀνορθοῦντες καὶ τὴν συμμετρίαν διδάσκοντες. Χρὴ τοίνυν σε, δέσποτα, σοφὸν ὄντα καὶ τοὺς ἄλλους σοφίζειν δυνάμενον, καὶ τῶν τοιούτων λόγων πλήρη τυγχάνοντα, καὶ φιλεῖν τὸν πέλας ὡς σεαυτὸν δεδιδαγμένον, μὴ βλάπτειν τοῖς ἐγκωμίοις τοῦ φιλουμένου τὸ φρόνημα, μηδὲ τὰ μὲν αἶρειν εἰς ὕψος καὶ μετεωρίζειν τοῖς λόγοις, ἑαυτὸν δὲ ταπεινοῦν ὑπὲρ τὸ ἄγαν, καὶ τὴν οὐκ ἐπαινουμένην ταύτην ἀμετρίαν αἰρεῖσθαι, μηδὲ τὸ πόθω τὴν εὐφημίαν μετρεῖν, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν προτιμᾶν τῆς φιλίας, καὶ κρύπτειν μὲν τὰς τοῦ φίλου κηλίδας (ταῦτα γὰρ ὁ τῆς φιλίας νομοθέτης παρεγγυᾷ: Ἀγάπη, λέγων (2), καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν), τὰ δὲ φαινόμενα κατορθώματα συμμέτρως θαυμάζειν. Καὶ ταῦτα λέγων, οὐ τὴν σὴν διδάσκω ἀγχίνοϊαν, τὴν πάντων μάλιστα τὰ τοιαῦτα πεπαιδευμένην, ἀλλὰ τοὺς ἐμὸς ἐπαίνους ἀποκρουόμενος· ἀποκναίει [με] γὰρ τούτων τὸ ἕτερον ἤκουσα [δὲ καὶ] τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ προφήτου πρὸς τὸν Ἰσραὴλ λέγοντος (3): «*Λαὸς μου, οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς, καὶ τὴν τρίβον τῶν ποδῶν ὑμῶν ταρασσουσι*». Περὶ μὲν τούτων ταύτην σου τῇ θεοσεβείᾳ τὴν ἱκετείαν προσφέρω· περὶ δὲ τῆς παιδὸς διδάσκω σου τὴν θεοσέβειαν, ὡς κήδομαι μὲν αὐτῆς διὰ τὴν ὀρφανίαν, οὐ μὴν ἑμαυτὸν εἰς τοὺς περὶ μνηστείας καθῆκα λόγους, ἀλλὰ τῇ μητρὶ ταύτης παρεχώρησα τὴν ἐξουσίαν. Παρακαλῶ δέ σου τὴν δσιότητα δηλῶσαι ἡμῖν τοῦ μνηστεύσασθαι βουλομένου καὶ τοῦνομα καὶ τὸ γένος (οὐδὲν γὰρ τούτων περιεῖχε τὰ γράμματα), ἵνα καὶ τῇ μη-

(1) Τὸ μὲν τοῦ Πιττακοῦ ἐστὶν ἀπόφθεγμα, τὸ δὲ τοῦ Κλεοβούλου.

(2) Οὐκ οἶδα τίνα ὁ λόγος ὑπαινίσσεται. Ἐν τῇ Ἰακώβου καθολικῇ ἐπιστολῇ [ε', 20] ἀπαντᾷ τόδε τὸ ῥητόν: Ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. Ἀλλ' ἄσχετον δοκεῖ τοῦτο πρὸς τὴν παρατιθεμένην ἐνταῦθα ῥῆσιν.

(3) Ἦσ. γ', 12.

τρί καὶ τοῖς προσήκουσι τῇ παιδί ταῦτα ποιήσω γνώριμα καὶ συμβουλεύσω τὰ δέοντα.

Μ'.

ΙΣΟΚΑΣΙΩ ΣΟΦΙΣΤῃ.

Τοὺς παρ' ὑμᾶς φοιτῶντας νέους οὐ μόνον τὴν ἐλλάδα φωνὴν ἐκπαιδεύετε, καὶ τὴν ἄττικὴν εὐγλωττίαν διδάσκετε, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης ἀξιοῦτε προμηθείας, τῆς τε τῶν ἡθῶν ἐπιμελόμενοι κοσμιότητος καὶ τὸν βίον πρὸς ἀρετὴν βλέπειν παρασκευάζοντες· πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὴν ἄλλην αὐτῶν ποιείσθε κηδεμονίαν, τῶν ἀδικεῖν πειρωμένων ἀπαλλάττοντες, τοῖς ὠφελεῖν δυναμένοις συνιστῶντες, καὶ ἀπαξ ἀπλῶς τὰ πατέρων ἐργαζόμενοι· ταῦτα γὰρ ἴδια τῶν καθ' ὑμᾶς τὴν λογικὴν ταύτην σοφίαν ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς ἐμβαλλόντων. Τοιαύτας ἔχει παρὰ τῆς σῆς μεγαλονοίας εὐεργεσίας ὁ εὐγενέστατος καὶ ποθεινότατος υἱὸς ἡμῶν Φίλιππος. Καὶ γὰρ ἡνίκα οἱ περὶ τῆς κηραρχίας (1) ἐνεστήκεισαν ἀγῶνες, τῶν [ἐν] ἀγωνιζομένων ἦσθα καὶ πᾶν ὁτιοῦν πραττόντων ὑπὲρ τοῦ νεοῦ. Καὶ νῦν δέ, ὡς ἔγνων, πολλὴν ἢ σὴ μεγαλοφυΐα σπουδὴν συνεισέηγκεν, ὥστε αὐτὸν μὴ τῶν ἀγομένων καὶ φερομένων ὑπὸ τῶν καλῶν ἡγεμόνων εἶναι, ἀλλὰ τῶν γεραιρομένων καὶ τιμῆς ἀξιουμένων. Καὶ σοι πολλὰ γένοιτο ἀγαθὰ, τοιαύτην ποιουμένῳ κηδεμονίαν τῶν πατρὸς ἐστερημένων. Ὑπὲρ μὲν οὖν τούτων καὶ ἡμεῖς χάριν ὁμολογοῦμεν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τῇ σῇ· ἐπειδὴ δὲ τέως αὐτῷ λυμαίνεται τὸ ἀξίωμα (ἀποστερεῖ γὰρ αὐτὸν καὶ τῶν τοῦ βουλευτηρίου πρωτείων, καὶ πάντες οἱ ἐπιτήδειοι πρὸς τοῦτο δυσχεραίνουσι, καὶ ἀπειλοῦσι μηκέτι τῶν πραγμάτων φροντίζειν εἰ τοῦτο γένοιτο), παρακαλῶ σου τὴν σοφίαν ἀναλαβέσθαι τοῦτο τῆς εὐεργεσίας τὸ εἶδος· εὐεργεσία γὰρ ἐστὶ, κατὰ τὸν τῆς σῆς μεγαλοπρεπείας σκοπόν,

(1) Νεοφανὴς ἡ λέξις, καὶ ἡ σημασία αὐτῆς ἔμοιγε οὖν ἄδηλος. Ἄλλ' ἴσως ἦν ἀγωνισμὰ τι τῆς παιδευομένης νεολαίας, καθ' ὃ ἀπενέμετο τοῖς εὐδοκίμοῦσιν ἢ τιμητικὴ τοῦ κηράρχου προσηγορία.

εἰ καὶ τοῖς εἰδόσι τὰ τῆς πόλεως πράγματα βλάβη νομίζεται. Τοῦτο γὰρ ἡ σὴ ποιοῦσα μεγαλοπρέπεια, τὴν πατρικὴν αὐθις δείξει φιλοστοργίαν.

ΜΑ'.

ΘΕΟΔΩΤΩ ΕΠΙΣΚΟΠῳ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.

Δέδωκε παισὶν ἡ φύσις εὐκαίρως παρῶρησιάζεσθαι πρὸς πατέρας, καὶ τοῖς οἰκέταις ὁ τῆς δουλείας νόμος, καὶ σιγῇ τὴν δεσποτείαν τιμᾶν, καὶ λαλεῖν πρὸς τοὺς κεκτημένους μετὰ ἀληθείας ἃ δεῖ. Οὗτος καὶ παιδονόμοις καὶ παιδοτρίβαις νόμος, καὶ πᾶσι τοῖς ἄρχειν λαχοῦσιν ἡ τέχνην τινὰ καὶ ἐπιστήμην παιδεύουσι. Τούτῳ θαρρῶν τῷ νόμῳ, καὶ πρὸς τούτῳ τῇ τῆς ἱεράς σου ψυχῆς ἡμερότητι καὶ διαθέσει, ἥς ἄνωθεν ἡμᾶς ἡξίωσεν ἡ σὴ θεοσέβεια, ὑπερβαίνω τοὺς ὅρους, καὶ τὴν ἀδοχήτως μοι συμβᾶσαν ἀθυμίαν μετ' ἐκείνης, ἥς ἔφην παρῶρησίας, τὸν ἐμὸν διδάσκω δεσπότην. Ἦλγησα γὰρ ὄντως καὶ λίαν ῥηύτησα, ὅτι μοι τὴν ἐπιρῶντιαν τῆς σῆς ὁσιότητος, τὴν εἰς τοῦ Ἀρχαίου Θεοῦ, οὐδεὶς κατεμήνυσεν, οὐδὲ ὁ θεοφιλέστατος Ἀέτιος ὁ πρεσβύτερος. Γράφομαι γὰρ αὐτὸν ἐπὶ τῆς σῆς ἀγιότητος ὡς ἡδίκημένος τὰ μέγιστα. Ἦθελον γὰρ καὶ προμαθεῖν σου τὴν ἐπέραστον παρουσίαν, καὶ δραμεῖν ὡς ὑπόπτερος, καὶ τὴν Γίνδαρον (2) ὑπερβῆναι, καὶ ἥς ὥφειλον τιμῆς μοῖραν γοῦν βραχυτάτην ἐκτίσαι, καὶ τὰς ὀλίγας ἐκείνας ἡμέρας συνδιατρίψαι, καὶ πᾶσαν προσενεγκεῖν πατρικῆς φιλοστοργίας ἀνάγκην, καὶ πείσαι τοῖς ἱεροῖς σου ποσὶν ἀγιάσαι τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν. Νῦν δὲ τούτων ἀπάντων ἐστέρημαι. Ἦνίκα μὲν γὰρ παρεγένετό σου ἡ ὁσιότης οὐκ ἔγνων· τῇ δὲ τεσσαρεςκαιδεκάτῃ, τῶν καλλινίκων Μαρτύρων (3) ἐν Μηνίγγοις τὴν πανήγυριν ἐπιτελῶν ἤκουσα τοῦτο

(1) Τοπικὸν δοκεῖ τοῦνομα.

(2) Ἀκρόπολιν τῆς Κυβερητικῆς καὶ ληστήριον εὐφυὲς ὀνομάζει ὁ Στράβων τὴν Γίνδαρον [ΙΓ', σελ. 751], ἐξ οὗ καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος.

(3) Νοεὶ ἴσως τὸν Θύρσον, Λεύκιον καὶ Καλλίνικον, ὧν τὴν μνήμην γεραίρει ἡ Ἐκκλησία τῇ 18' Δεκεμβρίου.

θρυλούντων. Πυνθανόμενος δὲ καὶ τὸ ἀληθὲς ἐξετάζων εὖρον ἑτέρους λέγοντας ὡς ἐξεδήμησέ σου ἡ θεοσέβεια, δύο μόνον ἡμέρας ἐκεῖ διατρίψασα· καὶ μὴ δευτέροις πιστεύσας, εἰς δὲ τὸ Μασχαλᾶς ἀποστείλας, καὶ μαθὼν ἀληθεῖς ἀμφοτέρας, ἐκωλύθη τῆς ὁδοῦ. Ἦλγησα δὲ χαλεπῶς τὴν ψυχὴν καὶ ὅτι τὸ πατρῶον οὐκ ἐζήτησα γέρας, ἀλλὰ τῆς πνευματικῆς ἐστερηθῆν ὠφελείας, καὶ ὅτι τῇ τῶν θεραπευόντων σου τὴν ἀγιωσύνην συντέταγμαι μοίρα· οὐ γὰρ ἐκείνοις ἐγκεκριμένος, ἄπυστος ἔμεινα τῆς σῆς, ὦ πάτερ, ἐπιδημίας. Ταῦτα ὡς υἱὸς ἀλγῶν, τὸν πάντων εἵνεκα σεβασμιώτατόν μοι πατέρα καὶ δεσπότην ἐδίδαξα, καὶ ἀπολογούμενος ὑπὲρ τῆς ἀγνοίας, καὶ ἀλγῶν διὰ τὴν ἄγνοιαν.

MB'.

ΕΛΛΑΔΙΩ ΚΟΥΡΑΤΩΡΙ.

Ἐμοὶ τὴν ὑμετέραν μεγαλοτρέπειαν ἡ φήμη πεποίηκε γνῶριμον· οὐχ ἀπλῶς δὲ ταύτην πεπίστευκα, ἀλλὰ ταύτης λεγούσης διὰ πάντων ἀκούσας, καὶ τοὺς αὐτῆς ὑφαινούσης ἐπαίνους, καὶ τὸν τῶν κατορθωμάτων διεξούσης κατάλογον. Οὐδὲν γὰρ ἕτερον περὶ τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας ἀκούειν ἐστίν, ἢ ὅσα ἔχειν εἰκὸς τὸν τῆς ἀρετῆς ἐραστὴν. Εἷς δὲ τῶν ταῦτα διηγουμένων ὁ εὐλαθέστατος διάκονος Πάππος· αὐτὸς γὰρ ἡμᾶς καὶ βλάψαι παρώτρυνεν, οὐ σύμμετρον τῇ δυνάμει φήσας ὑμῖν εἶναι τὸ φρόνημα, ἀλλ' ἀνδρὶ σοφῶτε καὶ συνετῶ, καὶ τὴν φύσιν ἐπεσκεμμένῳ, συμβαῖνον. Διὸ τεθάρρηκα τὴν ἐπιστολὴν (1), καὶ τὸ ὑμέτερον προσφθέγγομαι μέγεθος καὶ τὸν τῶν ὄλων ἰκετεύω Θεόν καὶ τὰ παρόντα ὑμῖν ἀγαθὰ φυλάξαι, καὶ τὰ μείζω προσδοῦναι.

MG'.

ΕΥΡΥΚΙΑΝῶ ΤΡΙΒΟΥΝῶ. ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΗ.

Καὶ τοῦ χειμῶνος οἶδα τὸ σκυθρωπόν, καὶ τοῦ κλύδωνος

(1) Ἐξέπεσεν ἴσως τὸ ἀπαιτούμενον ἀπαρέμφατον· Γράψαι ἥ τι ἄλλο τοιοῦτον.

ἐπίσταμαι τὸ σφοδρόν, καὶ μόνιμον οὐδὲν οὐδὲ διαρκές ὁ παρὼν ἔχει [βί]ος· μόνης δὲ τῆς ἀρετῆς τὸ κάλλος ἀμάραντον. Καὶ ταῦτα μὲν τέως ὡς πρὸς ἀνθρώπους κοινῶς διαλέγομαι· καιρὸς δὲ λοιπὸν καὶ τῶν θείων ὑμᾶς ἀναμνήσαι δογμάτων, καὶ εἰς τὰς μεγάλας ἐκείνας ἐλπίδας ἀπὸ τοῦ πάθους μεταγαγεῖν, καὶ τῆς μὲν ἀθυμίας ἀποσκεδάσαι τὸ νέφος, ὑποδείξει δὲ ἐκεῖνα τῷ λόγῳ, ἃ μέχρι τοῦ παρόντος διὰ τῆς πίστεως ὁράται. Λέλυται τοῦ θανάτου τὸ κράτος, καὶ ὕπνος ὁ φοβερός ἐκεῖνος γεγένηται θάνατος, καὶ ἀνάστασιν περιμένομεν ἅπαντες οἱ τῆς πίστεως τὴν ἀκτίνα δεξάμενοι. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ δεσπότης ἡμῶν Χριστὸς, ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ Λόγος, ὁ πρὸ αἰώνων ὑπάρχων, ὁ συναίδιος τῷ γεννήσαντι, ὁ τῶν ἀπάντων ποιητὴς καὶ κοσμήτωρ καὶ κυβερνήτης, τὸ οἰκεῖον σῶμα, ὃ ἐξ ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνέλαβε, θανάτῳ παρέδωκεν, οὐχ ἵνα νεκρὸν αὐτὸ καταλίπη, ἀλλ' ἐκεῖνο πρότερον ἀναστήσας, δι' ἐκεῖνου τὰς τῆς ἀναστάσεως ἐλπίδας ἐν ἡμῖν ἐγκατασπείρη. Καὶ τοῦτο σαφῶς ἐκπαιδεύων αὐτὸς ὁ Κύριος ἔλεγεν (1): "Οἱ ἂν ὑμῶν ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτόν· καὶ πάλιν (2): "Ἐρχεται ὥρα ὅτε ἂν ἀκούσωσιν οἱ ἐν τοῖς μνημείοις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξελεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ πράξαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Ταύτην τοῖς ἱεροῖς Ἀποστόλοις βεβαιῶν τὴν ἐλπίδα, τοῦ Λαζάρου τὸν θάνατον ὕπνον προσηγόρευσε, λέγων (3): Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται. Εἶτα, ἀγνοησάντων τὸ εἰρημένον καὶ εἰρηκότων: *Εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται, ἐπήγαγε: Λάζαρος ἀπέθανεν.* Οὐ νοεῖτε, φησίν, ὃ λέγω· ὡς νοεῖτε λέγω· ὕπνον γὰρ τὸν θάνατον προσηγόρευσα. Καὶ ὁ μακάριος δὲ Παῦλος σαφέστερον ἡμῖν τῆς οἰκονομίας τὸν λόγον παραδιδούς, Κορινθίοις ἐπιστέλλων ἔλεγεν (4): *Εἰ μὲν Χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγή-*

(1) Ἰωάν. ιβ', 32.

(2) Ὁ αὐτ. ε', 28-9.

(3) Ὁ αὐτ. ια', 11-4.

(4) Α'. ιε', 12-3, 20-2.

γερται, πῶς λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· καὶ μετ' ὀλίγα: Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. Καὶ ὥσπερ ἐπὶ τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. Καὶ Θεσσαλονικεῦσι μὲν εἰσηγούμενος οὕτω φησὶν (1): Οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγροεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων. Καὶ οὐ λέγει τῶν τεθνεώτων, ἢ τετελευτηκότων· τῶν γὰρ πραγμάτων μεταβολὴν δεξαμένων, εἰκότως ἐναλλάττει (2) τὰ ὀνόματα: Οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγροεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε ὥς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Οὐ γὰρ ἐκβάλλει τὴν λύπην, οὐδὲ ἀπάθειαν νομοθετεῖ, οὐδὲ ἔξω τῶν ὅρων τῆς φύσεως γενέσθαι παρακελεύεται, ἀλλὰ τῇ πίστει τὴν λύπην μετρεῖ, μονονουχὶ λέγων, Οὐκ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐλπίδων ὀδεύετε ὑμεῖς τε καὶ οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ τῶν αἰρετικῶν οἱ τὴν ἀνάστασιν φλυαρίαν νομίζοντες· οὐδὲ τὰς αὐτὰς ἀφορμὰς εἰς ψυχαγωγίαν ἔχετε. Οἱ μὲν γὰρ λύσιν τοῦ θανάτου τὸν θάνατον νομίζουσι, καὶ φθορὰν παντελὴ τὴν τελευτὴν ὑπολαμβάνουσιν· ὑμεῖς δὲ τοῖς τῆς πίστεως ὀφθαλμοῖς τὰ μέλλοντα προορῶντες, τὸν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος χωρισμὸν ἀποδημίαν ἡγεῖσθε· μετὰθεςιν καὶ μετάβασιν εἶναι πιστεύετε· ὕπνον τοῦ ἐιωθότος μακρότερον. Ταῦτα ἡμᾶς ἅπαντες ἐκπαιδεύουσι καὶ Ἀπόστολοι καὶ Προφῆται. Εἰς ταύτας ἐβαπτίσθημεν τὰς ἐλπίδας· καὶ αὐτὸ γὰρ τὸ σωτήριον βάπτισμα θανάτου τύπον ἔχει καὶ ἀναστάσεως. Διὸ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος βοᾷ (3): Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν· καὶ πάλιν: Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα. Τοιαύτας οὖν ἔχοντες

(1) Α', δ', 13.

(2) Τὸ χειρόγρ.: Ἐναλλάττει.

(3) Ῥωμ. γ', 3—5.

ἐλπίδας, παρακαλῶ, μετρήσωμεν τῇ εὐσεβείᾳ τὴν ἀθυμίαν· ὑποδείξωμεν ἅπασι φιλοσοφίαν, ἣν ὑπὸ τῆς πίστεως ἐδιδάχθημεν· διδάξωμεν τοὺς ἀπιστίαν ἔτι νοσοῦντας ὅσων ἡμῖν ἀγαθὸν ἢ πίστις κἂν τῷ παρόντι βίῳ γεγένηται πρόξενος, φέρειν ἡμᾶς ἅπαντας γενναίως παρασκευάζουσα, καὶ τὸν θάνατον οὐ θάνατον ἀλλ' ἀποδημίαν εἶναι διδάσκουσα. Οὐχ ὁ γάμος ἡμῖν δέδωκε τὸ θυγάτριον, οὐδὲ ὁ γάμος γονέας εἰργάσατο, ἀλλ' ὁ ἡμέτερος ποιητὴς καὶ τοῦ γάμου νομοθέτης πατέρας πεποίηκεν· οὐχ ὡς ὄφλημα ἐκτίνων δίδωσιν ἡμῖν τοὺς παῖδας, ἀλλὰ φιλοτιμίᾳ κεχρημένος ἀναβλύζει τὰ ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις. Μὴ τοίνυν δυσχεράνωμεν, ὅτι ἔλαβεν ὅπερ ἔδωκεν· ἔδωκε γὰρ ὡς ἠθέλησε, καὶ τὰ οἰκεῖα ἔλαβεν, οὐ τὰ ἡμέτερα· καὶ λαβὼν οὐκ ἀπόλλυσιν, ἀλλ' ἀθάνατον ἡμῖν αὐτό, καὶ ἀπαθές, καὶ ἄτρεπτον ἀποδώσει ἐν τῇ τῆς ἀναστάσεως ἡμέρᾳ. Χάριν ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἄμωμον ἔλαβεν, ἀμαρτημάτων ἐλεύθερον, κακίας ἀμύητον, πονηρίας ἀπείρατον. Ἀγαπῶμεν τὴν πατέρα· συνησθῶμεν αὐτῇ τῆς μεταβάσεως, ὅτι τὴν ἀλμυρὰν καὶ πικρὰν τοῦ βίου διεπέρασε θάλασσαν, καὶ εἰς τοὺς ἀκυμάντους καθωρμίσθη λιμένας, καὶ τοῦ σφαδρου τοῦτου καὶ χαλεποῦ κλύδωνος, οὗ νῦν ὑμεῖς ἐγεύσασθε, ὑπερτέρα γεγένηται. Νικήσωμεν λογισμῷ τῆς φύσεως τὰς ἀκίδας. Μαρτυρίου καιρὸν τὸν πειρασμὸν ὑπολάβωμεν. Ἀλγεῖν ἢ φύσις παρακελεύεται; ὁ λογισμὸς χάριν ὁμολογείτω, καὶ τοῖς ἐκείνου νεύμασιν ἀκολουθεῖτω. Κεντεῖ τῆς κόρης ἡ μνήμη; τὴν τοῦ πεποιηκότος ἀντιτάξωμεν μνήμην. Εἵπωμεν: Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως καὶ ἐγένετο· εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας (2). Δέκα παίδων χορὸν κατὰ ταῦτόν τῷ θανάτῳ παρέπεμψεν ὁ ταῦτα δεξάμενος, καὶ οὐδὲ καθ' ἓνα προὔπεμψεν εἰς τοὺς τάφους, οὐδὲ ἐπὶ χρόνον νενοσηχότας, ἵνα μελετηθὲν τῷ χρόνῳ τὸ πάθος ἀμβλυτέραν τὴν ὁδύνην ἐργάσῃται, ἀλλ' ἐξαπίνης τὴν ἀπάντων ἤκουσε τελευτήν, καὶ τελευτὴν καινὴν καὶ παράδοξον. Ἔστιώμενοι γὰρ καὶ ἐπὶ στιβάδος

(2) Ἰωβ. α'.

ἀνακείμενοι ἄρδην ἀπώλοντο, τῆς οἰκίας αὐτοῖς καταβράγείσης. Τί τοῦ θεάματος ἐκείνου χαλεπώτερον ἐν βίῳ γεγένηται; ποία τραγωδία τοιαύτας ἐδέξατο συμφοράς; Ἐνθυμήθητι γὰρ ὅποσον πικρὸν καὶ ἐλεεινὸν χῶμα τὴν οἰκίαν γεγεννημένην, εἶτα ὀρύττειν καὶ τὰ σώματα τῶν παίδων ἐρευνᾶν, καὶ εὐρίσκειν τὸν μὲν μετὰ τῆς κύλικος κείμενον, τὸν δὲ τὴν χεῖρα εἰς τὴν τράπεζαν ἐκτεταμένην ἔχοντα· καὶ τοῦ μὲν βλέπειν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορωρυγμένους, τοῦ δὲ τὰ σκέλη κατεαχότα, ἄλλου δὲ τὰς χεῖρας ἐκτετμημένας, ἐτέρου τὸν ἐγκέφαλον κατεβρῆγμένον. Ταῦτα πάντα ὁρῶν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος πατήρ, οὐδὲν ἐπαχθὲς ἐφθέγγετο, ἀλλὰ τὸν ποιητὴν ἀνυμνῶν διετέλεσε, καὶ χάριν ἐπὶ πᾶσιν ὁμολογῶν: Ὁ Κύριος, φησὶν, ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἐν αὐτῷ ἔσχεν ὁ μακάριος Ἀβραάμ ὁ πατριάρχης, καὶ τοῦτον ἐν γῆρᾳ, καὶ μετὰ πολλὰς ἐπαγγελίας, πολλῶν ἐτῶν διεληθόντων· ἀλλ' ἡνίκα ἔδει λοιπὸν νυμφίον ἴσθαι, τῆνικαὐτα αὐτῷ προσέταξεν ὁ τῶν ὅλων Θεὸς ἱεουργῆσαι τοῦτον καὶ θυσίαν προσενεγκεῖν (1). Καὶ οὐκ ἄντεῖπεν, οὐκ ἔδυσχεράνε τὴν αἴτησιν, ἀλλὰ χαίρων ἔδραμε, καὶ ἀπέκτανεν αὐτὸν τῆς ὁδοῦ τὰ μῆκος, καὶ αὐθαρῶς ἐβούλετο τὴν θυσίαν προσενεγκεῖν. Ἀμέλει τὸ τῆς θυσίας χωρίον καταλαβὼν, εὐθύς τε τὸν βωμὸν ἐδείματο καὶ τὰ ξύλα συνέθηκε· ἐπέδησε μὲν τὸν παῖδα, ἐξέτεινε δὲ κατὰ τοῦ φιλτάτου τὴν πατρικὴν δεξιάν. Καὶ λεγέτω μηδεὶς, ὅτι ὁ Θεὸς ἐκεῖ ἐκώλυσε τὴν σφαγὴν, ἀλλὰ τοῦ Ἀβραάμ τὴν προθυμίαν ἐξεταζέτω. Εἴποι δ' ἂν τις ἴσως, ὅτι ὁ Θεὸς ἐκεῖ προσέταξε, καὶ διὰ τοῦτο ὑπήκουσεν Ἀβραάμ. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ὁ Θεὸς ἔλαβε. Τί γὰρ εἰ μὴ προσεῖπε, Δός μοι τὴν θυγατέρα τὴν μονογενῆ, ἣν ἠγάπησας; ἀλλ' ἴσμεν, ὅτι αὐτὸς ἔλαβεν· ἐν γὰρ τῇ χειρὶ αὐτοῦ ψυχὴ πάντων τῶν ζώντων. Καὶ ὁ μακάριος δὲ Δαυὶδ (2): Ἀρταρελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν καὶ ἐκλείψουσιν· ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου καὶ κτισθήσονται, καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσω-

(1) Γέν. κδ'.

(2) Ψαλμ. ργ', 29-30.

πον τῆς γῆς. Πιστεύσωμεν τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς θυσίαν τῷ Θεῷ προσενηνοχέναι τὴν παῖδα· εἰ γὰρ οὕτως φιλοσοφήσωμεν (1), καὶ τῶν ἀβραχμιαίων ἀξιωθησόμεθα κόλπων, καὶ τῷ παρόντι βίῳ δώσει ἡμῖν ὁ Κύριος δῶρον ἕτερον ἀνθ' οὗ ἔλαβε. Καὶ γὰρ ἡ πολυθρύλητος Ἄννα (2) τὸν Σαμουὴλ δι' εὐχῆς γεννήσασα, εἴτα τῷ Θεῷ τοῦτον προσκομίσασα γέγονεν ἄλλων μήτηρ υἱῶν, κατὰ τὴν τοῦ ἱερέως εὐλογίαν. Γενναίως τοίνυν τὸ πάθος φέροντες, πολλῶν ἀγαθῶν τευξόμεθα· ἱλεῶν τε γὰρ τὸν Θεὸν ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν παρόντα βίον τῆς παρ' αὐτοῦ προμηθείας ἀπολαυσόμεθα, καὶ τῷ μέλλοντι τὰς ἀρρήτους ἐκείνας ἀντιδόσεις ἀποληψόμεθα, καὶ ἣν προεπέψαμεν θυγατέρα, στεφηφοροῦσαν ὀφόμεθα, καὶ ἐν τῷ παρόντι βίῳ τὴν παρὰ πάντων εὐκλείαν καρπωσόμεθα, καὶ ἀρχέτυπον φιλοσοφίας τοῖς ὠφελεῖσθαι βουλομένοις ἐσόμεθα. Ταῦτα γράφω, ἐπειδὴ με ὁ τῆς ἐορτῆς καιρὸς ἐνταῦθα προσεδρεύειν παρεγγυᾷ. Ἡ (3) γὰρ ἂν ἔδραμον καὶ δι' οἰκείας φωνῆς ταύτην ὑμῖν τὴν παραψυχὴν προσενήνοχα· ἐπειδὴ δὲ ἡ τῶν πολλῶν χρεία τοῦτο ποιῆσαι κεχώλυκε, τὸν θεοφιλέστατον πρεσβύτερον Ἀγαπητὸν ἀνθ' ἡμῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν ἀπεστείλαμεν.

ΜΔ.

ΑΞΙΑ ΔΙΑΚΟΝΩ. ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΗ.

Καὶ τὸ θνητὸν τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐπίστασαι, καὶ τῆς ἀναστάσεως τὰς ἐλπίδας δεδίδαξαι. Ἰκανὰ δὲ τὰ ἀμφοτέρα τὴν ἐπὶ τοῖς τελευτῶσιν ἀθυμίαν ἀμβλύναι· ἐὰν δὲ καὶ εὐκλεῶς τις ὑπεξέλθῃ τὸν βίον, παντελῶς προσήκει κατασβεσθῆναι τὴν λύπην. Διὰ πάντα τοίνυν παρακαλῶ σε γενναίως ὑπενεγκεῖν τῆς μακαρίας Σωσάννης τὴν τελευτήν. Διαφερόντως δὲ

(1) Τὸ χειρόγρ. : Φιλοσοφήσωμεν.

(2) Α' Βασιλ. α' ἐφ.

(3) Τὸ χειρόγρ. : Ἡ.

ψυχαγωγησάτωσάν σου τὴν εὐλάβειαν αἱ παρὰ πάντων εὐφημῖαι, καὶ τῶν τὴν χώραν, καὶ τῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν οἰκούντων. Ἄπαντες γὰρ αὐτῆς τὴν ἐπαινουμένην ἄδουσι βιοτὴν· καὶ ὁ μὲν αὐτῆς τὸ σῶφρον, ὁ δὲ τὸ φιλάνθρωπον, ὁ δὲ τὸ κηδεμονικὸν διηγέται. Τῶν δὲ παρὰ πάντων λεγομένων μάρτυς ἐγὼ· μᾶλλον δέ, πλείονα λέγω πάντων ἐγὼ, ὅσῳ καὶ πλείονα τῶν ἄλλων, ἐπειδὴ φροντίζω μαθεῖν. Χάριν τοίνυν ὁμολόγησον, ὦ φιλόχριστε, τῷ δεσπότῃ Χριστῷ, ὅτι πολλοῖς αὐτὴν ἀρετῆς εἶδεσι τελειώσας, εἰς τὸν ἄλυπον μετατέθεικε βίον, εὐφραινομένην, καὶ χαίρουσαν, καὶ τοῖς κλαίουσι χαλεπαίνουσιν. καὶ γυμνασίαν νόμισον εἶναι φιλοσοφίας τὸν τῆς θυγατρὸς χωρισμόν, καὶ πεῖσαι σαυτὴν, ὡς εἰς μακροτέραν ἐξεδήμησε γῆν, ζῶσα τῷ Θεῷ, καὶ τῆς ἀρετῆς τὰς ἀντιδόσεις προσμένουσα.

ΜΕ΄.

ΒΑΣΙΛΕΙΩ ΕΠΙΣΚΟΠΩ ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΙΣΑΥΡΙΑΣ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 Λόγων πηγὰς ἐπὶ τῆς γλώττης, ὀσπιάτε, φέρων, ἀμψὴν ἔφησθα, καὶ τῶν ἡμετέρων ψεκᾶδων ἐφίεσθαι, ὅμοιον ποιῶν ὥσπερ ἂν εἴ τις τὸν Αἰγύπτιον ποταμὸν λιθάδος εἴποι προσδεῖσθαι μικρᾶς. Ἐμοὶ δὲ καὶ ἡ βραχεῖα νοτὶς ὠφέλειαν φέρει πολλήν· ἡ δὲ σὴ θεοσέβεια κρουνοὺς τοῖς ἄλλοις προσφέρει. Ἐπαινῶ δὲ ὅμως τὴν καλὴν ἀπληστίαν· καρπὸν γὰρ ἔχει τὸν θεῖον μακαρισμόν (1): Μακάριοι γὰρ οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. Ὅσῃ μὲν τὴν θυμηδίαν ἐκ τῶν γραμμάτων ἐπορισάμην οὐ ράδιον διεξιέναι. Πρῶτον γὰρ τῆς σῆς μοι φιλοθείας ὑπεδείκνυ τοὺς χαρακτῆρας, καὶ τὸν τῆς φιλίας ὑφῆπτε πυρσόν· ἔπειτα τοῦ κεκομικότος ἡ συνουσία μείζονά μοι τὴν εὐφροσύνην εἰργάσατο. Ἰκανὸς γὰρ ὁ θεοσεβέστατος συμπρεσβύτερος Δομετιανὸς καὶ πᾶσαν ἀθυμίαν ἀποσχεδάσαι, καὶ θυμηδίαν ἀντ' ἐκείνης ἐνθεῖναι· ἡθος μὲν γὰρ

(1) Ματθ. ε', 6.

ἔχει γλυκύτερον μέλιτος, τῶν δὲ θείων λογίων ἐν ἑαυτῷ περιφέρει τὸν πλοῦτον, οὗ τῷ ἐλύτρω μόνῳ τῶν γραμμάτων καλῶπιζόμενος, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν τούτοις κεκρυμμένον μαργαρίτην ὑποδεικνύς. Κομιδῇ δὲ ἡμᾶς εὐφράνας ἠνίασεν, ὅσον ἡὔφρανε καταλιπὼν ὅτι τάχιστα. Καὶ προσφθέγγομαι τοίνυν δι' αὐτοῦ τὴν σὴν ἀγιότητα, καὶ τῆς τῶν εὐχῶν ἐπικουρίας ἀπολαῦσαι παρακαλῶ.

ΜΓ'.

ΛΕΡΙΩ ΣΟΦΙΣΤῆ.

Εἰ μὲν ἡγνόεις, ὦ φίλη μοι κεφαλὴ, τὸν δεῖνα καὶ τὸν ἐκείνου τρόπον καὶ βίον, εἰκότως τὸν ἔλεον ἀνευφήμεις καὶ τῆς φιλάνθρωπίας διεξήεις ἐπαίνους· ἐπεὶ δὲ οἶσθα τίς ὁ ἀνὴρ, καὶ ὅτι αὖξει μὲν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἢ τῆς ἐκείνου γνώμης ῥοπή, παλινωδίαν δὲ ἄδειν οὐ βούλεται, παρα τοῦ σοῦ μάθανε Πλάτωνος τίνος ἄξιος οὗτος. Εἰ δὲ λέγεις μὴ τοῦ ἐκείνου νόμους ἐπὶ τοῦ παρόντος κρατεῖν, ἄκουσον τοῦ δεσπότου τῶν ὅλων νομοθετοῦντος.

ΑΠΕΛΛΗ (1).

Οὔτε τὴν ἀνθρωπείαν ἡγνόησα φύσιν, οὔτε δυσχεραίνω τὸν ἔλεον, οὗ μάλιστα δεόμεαι. Οἶδα καὶ φίλοις αἰτοῦσι παρέχειν, ἐπειδὴ καὶ γὰρ τούτου δεόμενος ἐθέλω λαβεῖν. Αἰτεῖσθαι δὲ καὶ αἰτεῖν τὰ μὴ πολλὴν ἐργαζόμενα βούλομαι λῶσθην. Εἰ δέ τι τοιοῦτον ἀγνοῶν τις αἰτήσοι, γυμνοῦν τὴν αἴτησιν ἀναγκάζομαι, καὶ πείθειν ὡς ἐγὼ ἤκουσα δυσπαθῆς. Λωβᾶται δὲ καὶ τῷ αἰτοῦντι καὶ τῷ διδόντι ἡ χάρις. Τοῦτο καὶ νῦν προὔργου δρᾶσαι νενόμικα, καὶ τὴν σὴν πείσαι μεγαλοπρέπειαν· καὶ πείσαι, τοῦ συνειδότος μαρτυροῦντος, ὡς οὐδεμίαν ἔχω πρὸς τὸν δεῖνα ἀν-

(1) Καὶ ἐν ταῖς ἐκδόσεσι φέρεται ἑτέρα πρὸς τοῦτον ἐπιστολή, ἡ ΠΙΕ',

θρωπίνην δυσμένειαν· ἀνιᾷ δέ με τοῖς θείοις παντελῶς ἀποταξάμενος νόμοις, καὶ ὄργανον τῆς ἐναντίας ἐνεργείας γενόμενος.

ΜΗ'.

ΙΣΟΚΑΣΙΩ ΣΟΦΙΣΤΗ.

Ἀληθὴς ἄρα ὁ τραγικός ἐστι λόγος (1) ὁ τὸν ἄλυπον βίον ἐπιζητῶν, καὶ παρ' οὐδενὶ τοῦτον εὐρηκέναι βοῶν· ἀδοκῆτοις γὰρ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων περιπίπτουσι συμφοραῖς. Τοῦτο δὲ πέπονθε καὶ Θεοκλῆς ὁ εὐγενέστατος ἡμῶν υἱός· Ἀγροῦ μὲν γὰρ ἐνὸς αὐτὸν κύριον πεποίηκεν ὁ πατήρ· φέρει δὲ οὗτος οὐ μυρρίνας καὶ ἄνθη, κατὰ τὸν κωμικὸν ἐκείνον ἄγρόν (2), ἀλλὰ τὰς ὑπὲρ τῶν εἰσφορῶν παροινίας. Τοσοῦτον δὲ κληρονομήσας, εἰς τὴν δικαιοτάτην πραιτουραν (3) ἐκλήθη, καὶ μόγις οἷός τε ὦν τροφῆς τῆς ἀναγκαίας μεταλαχεῖν, τοσοῦτον ζημίας φορτίον ἠνάγκασται μεριμνᾶν· οὐ δὴ χάριν καὶ τὴν βασιλίδα καταλαβεῖν ἐπείγεται πόλιν. Δεῖται τοίνυν δι' ἡμῶν τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας, ὥστε μετ' ὑμετέρων ἐπιδημῆσαι γραμμάτων, καλῶς αὐτοῦ τὴν πενίαν καὶ σοφιστικῶς τραγυδούντων. Μετὰ γὰρ τηλικαύτης μαρτυρίας εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιῶν πείσει τοὺς δικάζοντας πάντας τῆς φιλανθρωπίας μόνης τὴν ψῆφον ἐξενεγχεῖν.

(1) Σοφοκλ. Τραγιν. 167.

(2) Ἀναφέρεισθαι ἢ χρῆσις δοκεῖ εἰς τι τῶν Ἀριστοφάνους ἀπολωλότων δραμάτων.

(3) Ἴδε ὅπισθεν τὴν ἐν σελ. 23 ὑποσημείωσιν.

ΤΩΝ ΕΚΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ
ΤΑ ΕΝ ΤΩ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩ ΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΜΙΓΝΕ
ΕΚΔΟΣΙΝ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΘ'.

- Στ. 2 : ἔφησεν εἶναι.
« 3 : Κοσμεῖ μὲν γὰρ αὐτοῦ τὴν γλῶτταν.
« 6 : προξεγεῖ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Κ'.

- « 4 : οὐ μετέλαχε.
« 8 : ἡμέρας, ὧ φέλλῃ μοι κεφαλὴ, ὄνησιν ἐνταῦθα
« 11 : τοῖς ποθοῦσι.
« « : μικρολογία.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΒ'.

- « 8 : γενόμενος.
« 9 : διατελεῖ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΓ'.

- « 2 : ὁ τῶν ὅλων Θεός, οὐκ ἀδίκῃ.
« 4 : οὕτω.
« 8 : Λεῖπει τὸ : τῆτες.
« 13 : τὸν μὲν σπόρον.
« 15 : τῆς πατρικῆς.
« 16 : τὸ ἔλεον (1) τὸ θεῖον,
« 19 : οἶαν . . . ταῦτα.
« 20 : ἀπολαύσασθαι.

(1) Ὁ οὐδέτερος οὗτος τύπος εὑρηται καὶ ἐν τοῖς Ἡρωδιανοῦ Ἐπιμερισμοῖς [σελ. 235, ἔχδ. Boisson.]· οἶον· ἔλεον, ἢ ἐλεημοσύνη.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ.

Α

Ἀγάθωνι ἀρχιμανδρίτῃ	δ'.
Ἀγιανῶ μονάζοντι	λθ'.
Ἀδῆλῳ	κθ'.
Ἀερίῳ σοφιστῇ	ζ', ι, κβ', μς'.
Ἀνδρέᾳ ἐπισκόπῳ Σαμοσάτων	λζ'.
Ἀνεπίγραφος	κζ'.
Ἀντιόχῳ ἀπὸ ὑπάρχων	λε'.
Ἀξίᾳ διακόνῳ	μδ'.
Ἀπελλῇ	μζ'.
Ἀρεοβίνδῳ στρατηλάτῃ	ιη'.
Ἀρχελάῳ ἐπισκόπῳ Σελευκείας	κς'.

Β

Βασιλείῳ ἐπισκόπῳ Ἰσαυρίας	α'.
Βασιλείῳ ἐπισκόπῳ Σελευκείας τῆς Ἰσαυρίας	με'.

Διονυσίῳ κόμητι Ἀνατολῆς	ιζ'.
Δομετιανῶ κοιαίστῳ	λς'.

Ε

Εἰρηναίῳ κόμητι	ιδ'.
Ἑλλαδίῳ κουράτῳ	μβ'.
Εὐθαλίῳ πρεσβυτέρῳ	λη'.
Εὐλαλίῳ, Γερμανῶ, Πρωτῇ πολιτευομένοις Ζεύγματος	ή, θ'.
Εὐρυκιανῶ τριβούνῳ	μγ'.
Εὐσεβίῳ ἐπισκόπῳ Ἀγκύρας	θ'.
Εὐσεβίῳ ἐπισκόπῳ [Νι]καί[ας]	κα'.

Θ

Θεοδότῳ κόμητι	γ'.
Θεοδότῳ ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας	κή, μα'.
Θεοδότῳ ἄρχοντι	λβ'.

I

Ἰσοχασίῳ σοφιστῇ κγ', κδ', λδ', μ', μη'.

K

Κύρω πρεσβυτέρω κε'.

Κωνσταντίνω από υπάρχων ιθ'.

M

Μαρανᾶ σχολαστικῷ λ'.

N

Νέωνι ἄρχοντι λγ'.

Νόμῳ ὑπάτω. 15'.

O

Ὀλυμπίῳ Γερμανικῷ ιγ'.

II

Παλλαδίω φιλοσόφῳ 16'

Πρόκλῳ ἐπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως ἰ.έ.κ'.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

P

Ῥωμύλῳ λά.

T

Τίτω κόμῃτι. 5', ια'

 Φ

Φλωρεντίω υπάρχω ε΄

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ.	7,	ἐπιστ.	η΄,	στίχ.	6,	γράφει :	κατέχωσι
»	26,	»	λγ΄,	»	5,	» :	κεραννύντες ἡμερότητι,
»	29,	»		»	1,	» :	ΛΤ΄.
»	»	»	λς΄,	»	7,	» :	ἐκείνοις
»	30,	»	λη΄,	»	7,	» :	διδάσκαλος·
»	»	»	»	»	8,	» :	ἐπίδειξαι·

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

